

Nav skaidrības
valsts politikā
sabiedriskā
transporta
tālākai attīstībai

► 3. lpp.

Akcijai
sagādā 200
pudeļu un
laimē 50 eiro

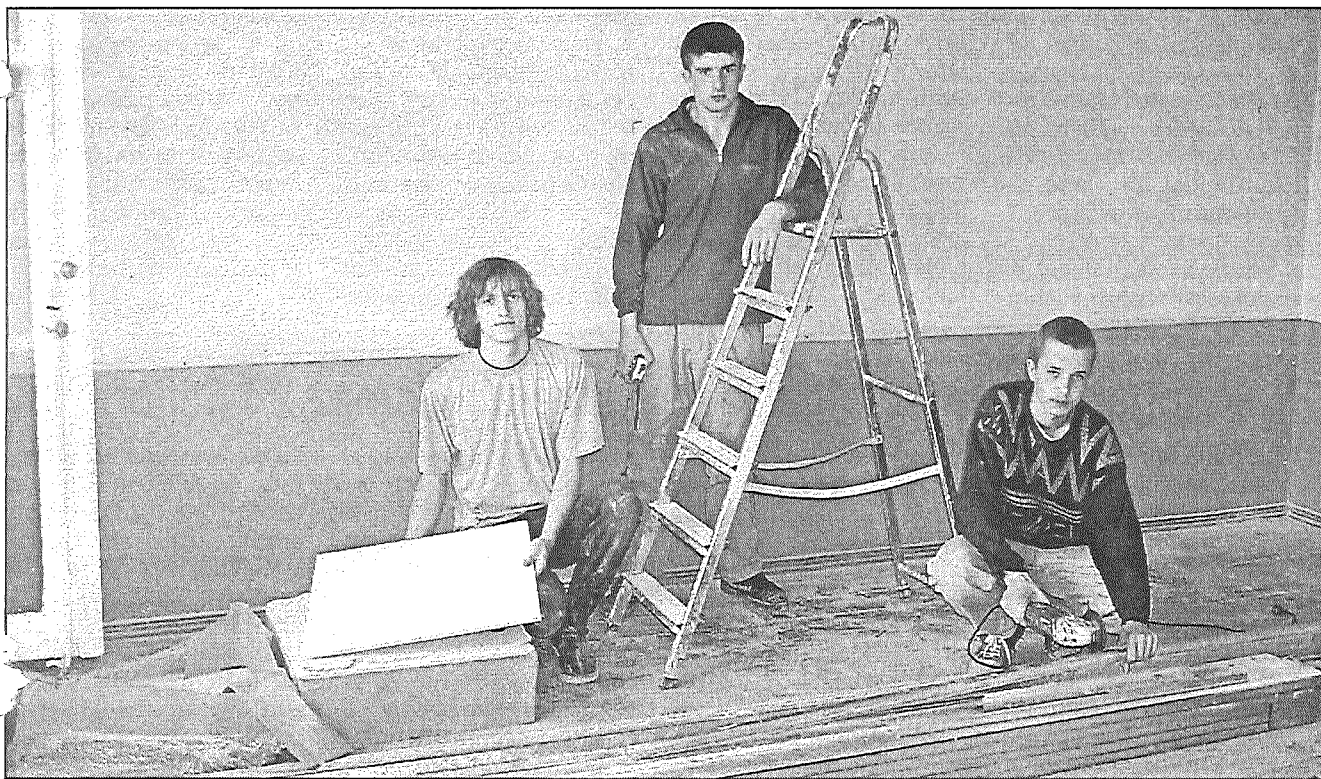
► 4. lpp.

ZM maina
zemes platības
izpaušanas
termiņus

► 5. lpp.

Septiņdesmit gadus vecā Aizkalnes skola sagaidījusi remontu

● Aizkalnes pamatskolas telpu remontdarbi uzticēti SIA «Preiļu saimnieks» būvbrigādei, kurā strādā pavisam jauni puīši. Aivars Klavinskis (pirmais no kreisās) un Guntars Vaivods (no labās) ir Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkņi, bet Levons Šargsjans apgūst datortehnika specialitāti Preiļu arodvidusskolā. Ar darbu būvbrigādē viņi ir apmierināti un cenšas to izpildīt pēc labākās sirdsapziņas.

Septiņdesmit gadus vecās Aizkalnes pamatskolas galvenā ēka šovasar beidzot sagaidījusi kārtīgu remontu. Lai gan Preiļu novada domes piešķirtā nauda – 7,5 tūkstoši latu – īstenībā nav pietiekama daudzajam remontvajadzībam, tomēr lielākos «caurumus» novecojušajā ēkā varēs aizlāpīt, teic pamatskolas direktore Mudrīte Lozda.

— Vēl jau kādus gadus pastāvēšim, bet par tālāku nākotni baidos ko teikt, jo bērnu tuvākajā apkārtnē dzimst ar katru gadu mazāk. Šopavas pamatskolas deviņo klasi beidza 11 audzēkņi. Septiņi no viņiem sekmīgi nokārtojuši iestājparbaudījumus Preiļu

Valsts ģimnāzijā, divi mācīsies Preiļu arodvidusskolā, viens apgūs izvēlēto profesiju Aizkrauklē, bet vēl viens mācīsies mūzikas koledžā Daugavpilī. Kamēr vien pie mums ir gudri un talantīgi bērni, mūsu, skolas pedagoga, uzdevums ir viņiem radīt pēc iespējas labākus apstākļus zinību apguvei, — saka direktore.

Skolas muzejā saglabājušās fotogrāfijas no tālā 1934. gada, kad ēkas celtniecībai no Ardavas audzēkņu vecāki zirgu pajūgos pārveda tur nojaukto kalpu māju. Pēdējo reizi nopietns remonts skolā bijis pirms gadiem četrdesmit. Taču tas nenozīmē, ka ēkas uzturēšanai kārtībā aizkalniešiem neko nav darijuši. Ik vasaru notiek kosmētiskie remontu, nomainīta daļa logu, pērnvasar izremontēta ēdamzāle un vir-

tuve. Finansējumu skolas vajadzībām Preiļu novada dome iespēju robežās nodrošinājusi.

Šovasar par domes piešķirtajiem līdzekļiem skolas galvenajā ēkā iecerēts nomainīt elektroinstalāciju. Sakarā ar to, ka elektrisko ierīču kļūst arvien vairāk, vecie elektrības vadi vairs nespēja izturēt slodzi. Nedrīkst riskēt, jo var izcelties ugunsgrēks, pārliecināta M.Lozda. Protams, ka pēc instalācijas nomainās būs nepieciešams arī kosmētiskais remonts, vairākās otrā stāva telpās domāts ierīkot piekaramos griestus, nomainīt apgaismes ķermeņus. Tiesa, sākot remontēt un izjaucot kādu grīdas vai sienas daļu vienā vietā, atklājas — laika zoba bojājumi skāruši ēku daudz plašāk, īpaši pirmajā stāvā, kur vairākās telpās grī-

das, iespējams, sliktās ventilācijas dēļ bija tiktāl satrunējušas, ka draudēja ielūzt.

Pēc remonta plašāka telpa būs datorklasei, kur varēs izvietot 8-9 darba vietas skolēniem, tiks nosiltināta un labiekārtota meiteņu garderobe.

Aizkalnes pamatskolas direktore Mudrīte Lozda saka paldies gan skolotājiem un tehniskajiem darbiniekiem, gan audzēkņiem un viņu vecākiem, kuri palīdzēja telpas sagatavot remontam. Nav nekāda joka lieta pa stāvajām kāpnēm no augststāva nogādāt lejā krēslus, galdus, bibliotēkas mēbeles un grāmatas. Tā ir mazo lauku skoliņu īpatnība, ka visi dzīvo kā draudzīga saime un lielos darbus veic kopā, pārliecināta Mudrītes kundze.

L.Kirillova

ZIŅAS

Tukumnieki lūko pieredzi Preiļu rajonā

Vakar, 15. jūlijā, Preiļu rajonu apmeklēja lauksaimnieku apvienības biedru delegācija no Tukuma rajona, «Novadnieku» informēja Preiļu rajona lauksaimnieku apvienības vadītāja **Valija Ruisa**.

Aptuveni 40 pārstāvji no šī Kurzemes rajona pašvaldībām, kā arī zemnieki vēlējas iepazīties ar latgaliešu pieredzi dažādu projektu īstenošanā. Preiļu kolēģi viņus iepazīstināja ar projekta par zivju diķu izveidošanu rezultātiem. Viesi apmeklēja Preiļu novada Aizkalnes pagasta centru, kur viņus ar vairākām saimniecībām, kas veiksmīgi īstenojušas ideju par zivju audzēšanu diķos, iepazīstināja Lidiņa Kažemāka. Vēl kurzemnieki ciemojās Aglonas pagasta «Mežinieku mājās», kur mācījās, kā savu saimniecību un apkārtni vidi padarīt par precī un veiksmīgi veidot savu biznesu. Turpinājumā Tukuma rajona delegācija devās uz Rēzeknes rajona Naurēnu pagastu.

Pabeigti labiekārtošanas darbi Rudzātu speciālajā internātskolā

Šonedēļ tika pabeigti Rudzātu speciālās internātskolas teritorijas labiekārtošanas darbi. Tas, pamatojoties uz trīspusējo līgumu starp Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas Bērnu fondu un Preiļu rajona padomi, bija galvenais šopavasara veicamais uzdevums. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, lietainais laiks celtniekus bremzēja, bija iekavējusies celiņu unlaukumu noklāšana ar asfaltu. Darbu gaitu regulāri uzmanījis arī Latvijas Bērnu fonda priekšsēdētājs Andris Bērziņš, kurš Rudzātus apmeklēja arī šonedēļ, 14. jūlijā.

Pašlaik izglītības iestādē tiek remontēta ēdnīca, ar Latvijas Bērnu fonda finansiālo atbalstu strauji virzās uz priekšu arī jaunā rehabilitācijas centra būvdarbi. Tie tiks pabeigti līdz 1. septembrim, un līdz ar jaunā mācību gada sākumu skolas praktiski no jauna izveidotais komplekss lieliski iekļausies apkārtnē, priecējot ne tikai ciemiņus, bet galvenokārt internātskolas audzēkņus un pedagogus.

Brisele paņem atpakaļ Latgalei paredzēto naudu

Tūristi, kuri šovasar apceļo Latgali, joprojām neatradīs informācijas zīmes Eie ežezera, Aglonas bazilikas un citiem populārākajiem tūrisma objektiem, jo Latgales pašvaldību kopīgi īstenotajā projektā «Apceļo Latgali ar IT» iecerētā informācijas zīmju uzstādīšana nav notikusi un tam domātie ES līdzekļi bija jāpārskaita atpakaļ Eiropas Komisijas budžetā, apstiprina Finanšu ministrijas sniegtā informācija. Šis ir bijis izņēmuma gadījums, kad, apgūstot ES pirmsstrukturālos fondus, nav īstenots kāds no projekta komponentiem un nauda jāatdod atpakaļ. No ES PHARE 2000 ekonomiskās un sociālās kohēzijas programmas projekta kopējā finansējuma — 520 000 eiro — projektā netika apgūta pietiekama daļa.

Aktuālākais
nākamajā numurā:

● Konkursa «Sakoptākais Preiļu rajona pagasts, novads 2004» rezultāti.

Abonē presi lētāk!

NOVADNIEKS
sadarbībā ar
LATVIJAS PASTS
piedāvā
Preses kokteilis
akcija visam 2004. gadam.

Abonējiet uz vienādu periodu kopā ar jebkuru akcijas pieteikto žurnālu.

NOVADNIEKS

Akcijas dalībniekiem žurnāla abonementa cena par 10% lētāk!

Uzziņas par akciju pieteikties žurnālu un abonementu cenām: pa bezmaksas tālruni 8006001, internetā www.pasts.lv nodalījumā Abonēšana, Ikvārta Latvijas Pasta nodalīj.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Tuvākajās nedēļās Latvijā gaidāms benzīna cenu kāpums

Tuvāko divu nedēļu laikā Latvijā gaidāms benzīna cenu kāpums par 1-2 santīmiem litrā, jo pašlaik degvielas cenas pasaulē palielinās, žurnālistiem sacīja «Mažeikiu nafta» Tirdzniecības nams» (MNTN) Latvijas pārstāvniecības direktors Jānis Blūms. «Optimismam nav pamata,» viņš teica, norādot, ka jau pašlaik Latvijas mazumtirgotāji degvielu iepērk par augstāku cenu nekā pirms divām nedēļām. Līdz ar to, beidzoties lētākā benzīna krājumiem, cenas palielināsies. Benzīna cenu pieaugumu pasaulē izraisa lielais patēriņš un pieprasījums, ko grūti apmierināt. Viņš nevarēja pieteikt, vai arī dīzeļdegvielas cenas palielināsies, taču lēsa, ka diez vai, bet pauda pārliecību, ka arī lētākās tās nepalik. MNTN, no kura degvielu iepērk lielākā daļa Latvijas degvielas tirgotāju, pašlaik pieder aptuveni 70% benzīna un aptuveni 20% dīzeļdegvielas tirgus.

Vides ministrs: sodu par pārkāpumiem mazo HES darbībā vajadzētu divkārtot

Vides ministrs Raimonds Vējonis (ZZS) uzskata, ka Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteikto sodu — 1000 latu — par pārkāpumiem mazo HES darbībā vajadzētu divkārtot, informēja vides ministra padomnieks Dīdzis Jonovs. Tāpat būtu jāmaina kārtība, kādā tiek aprēķināti zivju resursiem nodarītie zaudējumi. Ministrs uzskata, ka par kaitējumu zivīm vajadzētu uzlikt lielākus sodus. Pēc Vējona domām, būtu jāveic pārbaudes visās patlaban Latvijā izveidotajās mazajās HES un jāizvērtē to darbība, bet atsevišķos gadījumos varētu lemt pat par to nojaukšanu. Būtu arī jāpiešķir papildu līdzekļi vides inspektoriem, lai viņi regulāri varētu doties uz mazajām HES un veikt pārbaudes, norāda ministrs. Vides ministrs ir pārliecināts, ka mazo HES darbībai nepieciešams noteikt stingrākas prasības. Pasaulē Dabas fonda (WWF) un citu vides organizāciju iesniegtās prasības Vides ministrija pagaidām oficiāli vēl neesot saņēmusi, bet tās drīzumā tiks izvērtētas, un tiks lemts par konkrētiem soļiem, lai mazinātu mazo HES negatīvo ietekmi uz vidi.

Latvijas ietekmīgāko vides aizsardzības organizāciju un daudzu sabiedrībā pazīstamu cilvēku vārdā WWF Latvijas birojs Ministru prezidentam Indulim Emsim (ZZS) iesniedza prasības par mazo HES vīdē radītā kaitējuma novēršanu. Dokumentā prasīts veikt izmaiņas likumos, lai stingrāk kontrolētu mazo HES darbību un novērstu to negatīvo ietekmi uz vidi.

Norakstāmie skolotāji nav apzināti. Prasītā summa skolotāju algu palielinājumam bāzēta uz pagājušā gada datiem

Prasītā summa skolotāju algu palielinājumam bāzēta uz pagājušā gada datiem. No 1. septembra vispārējās izglītības iestādēs varēs strādāt tikai tie pedagogi, kuriem ir augstākā pedagogiskā izglītība. Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) neizpauž datus par pedagogu skaitu, kuri savai profesijai vairs nederēs. Summa, kas nepieciešama darbā palikušo pedagogu darba algas palielināšanai, ir jau aprēķināta — 12,16 miljoni latu šajā gadā, 36,48 miljoni latu ik gadu. Izskatīšanai valdībā iesniegti noteikumi pedagogu darba samaksas palielināšanai. Tajos lasāms, ka Latvijā ir apmēram 60 tūkstoši skolotāju. Pirms mēneša IZM izglītības darbinieku nodaļas vadītāja Arija Bērziņa informēja, ka valstī ir aptuveni 54 tūkstoši pedagogu, no tiem augstāko pedagogisko izglītību ir ieguvuši vai iegūst 93,1 procents pedagogu, ziņoja LETA. Uz «Neatkarīgās Rīta Avīzes» jautājumiem par atbilstošu izglītību ieguvušo, vēl kvalifikāciju iegūstošo vai skolotāju skaitu vispār IZM komunikācijas nodaļas vecākais referents Jānis Kutraitis pēc neilgām pārdomām atbildēja ar atsauci uz Ministru kabineta noteikumiem un izglītības likumu, kas neļauj izpaust prasītos datus. «Situācija nepārtraukti mainās, ik brīdī kāds no skolotājiem var iesniegt dokumentus augstākās izglītības iestādē. Vēl tiek pārgrupēti skolotāji, nav zināms, cik tiks pārcelti strādāt uz kāda cita rajona skolu. Tikai 1. septembrī būs zināmi konkrēti skaitļi.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

«Daugavas slimokase» lemj par finansējumu ģimenes ārstu praksēm

13. jūlijā notika bezpeļņas organizācijas SIA «Daugavas slimokase» valdes sēde. Tās darbā piedalījās un par aktualitātēm «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore.

Būs finansējums primārās veselības aprūpes attīstīšanai

Lielākās diskusijas starp slimokases valdes locekļiem izraisījās par finansējuma piešķiršanu ģimenes ārstu prakšu vietu ierīkošanai, aprīkojuma iegādei un ārstu apmācībai. Ogres, Aizkraukles un Preiļu rajons bija vienīgais, kas nepieciešama palīdzība ģimenes ārstu prakšu iekārtošanai, kas ļautu uzlabot veselības aprūpes līmeni laukos.

Šim nolūkam «Daugavas slimokases» teritorijā ietilp-

stošajos rajonos ārsti varēs izlietot 60 651 latu no slimokases budžeta. Vislielāko finansējumu saņems Ogres rajons — 19 000 latu un Jēkabpils rajons — 16 910 latu. Preiļu rajonam piešķirti 12 999 lati, bet Aizkraukles rajonam — 11 742 lati.

«Daugavas slimokases» Preiļu filiālē apkopoti iesniegumi no 24 ārstu praksēm. Visi ārsti ir pieprasījuši līdzekļus kursu vai sertifikācijas izdevumu samaksai, septiņi ārsti vēlas iegādāties medicīnisko aprīkojumu, četri vēlas pirkt datorus, trīs — ofisa tehniku, diviem nauda vajadzīga prakses vietas remontam, bet vienam ģimenes ārstam nepieciešams finansējums automašīnas iegādei.

Ar primārās veselības aprūpes ārstiem līdz šī gada 31. jūlijam tiks noslēgti līgumi, bet piešķirto līdzekļu izlietojuma atbilstību kontrolēs slimokases filiāļu vadītāji.

Izvērtējot situāciju rajonā primārās veselības aprūpes jomā, A.Pastore ir pārliecināta, ka ģimenes ārstu prakšu vietu iekārtošanā lielu palīdzību var sniegt arī vietējās pašvaldības, kā, piemēram, tas ir bijis Pelēču pagasta Ārdavā, kur ir viena no labāk un modernāk iekārtotajām prakses vietām. Palīdzību medikiem nav liegusi arī Rušonas pagasta padome un citas pašvaldības.

Nepietiek naudas pakalpojumu apmaksai

Slimokases valdes sēdē izvērtēts arī pusgada laikā saņemtais un izlietotais finansējums. Sakarā ar to, ka mainījušies līguma nosacījumi, naudas pakalpojumu apmaksai nav pietiekami. Pusgada laikā pakalpojumu apmaksai izlietoti 2 569 310 lati. Salīdzinot ar pagājušā gada tēri-

ņiem, daudz līdzekļu izmantots medikamentiem par diferencēto samaksu. Situāciju ietekmējis arī medikamentu cenu pieaugums. Slimokases reģionā medikamentu par diferencētu apmaksu iegādei gada sešos mēnešos iztērēti 713 738 lati.

SIA «Daugavas slimokase» administrēšanas izdevumi kopš gada sākuma ir 48 676 lati.

Piekrīt atvērt ārsta psihiatra praksi Līvānos

Slimokases valdes locekļi devuši savu piekrišanu ārstam Česlavam Mazuļam lūgumam par psihiatra prakses atvēršanu Līvānos, ko ar lēmumu atbalstījuši arī novada domes deputāti. Sakarā ar to, ka otra šāda speciālista pilsētā nav, valde prakses vietas atvēršanai atļauju neliedza.

L.Kirillova

Nākamgad «māmiņu algām» tiks atvēlēti vismaz 20 miljoni latu

13. jūlijā Ministru prezidents Indulis Emsis tikās ar Vecāku iniciatīvas grupas, Latvijas Lauku sieviešu apvienības un Latvijas Sieviešu organizāciju sadarbības tīkla pārstāvjiem, lai diskutētu par sociālā pabalsta piešķiršanu ģimenei pēc bērna piedzimšanas.

«Abiem modeļiem — gan vienlīdzīgajam, gan arī diferencētajam pabalsta apmēram ir savas priekšrocības un trūkumi. Tāpēc esmu priecīgs par šo diskusiju, lai galu galā mēs vienotos un pieņemtu pareizu lēmumu,» sarunas sākumā norādīja I.Emsis.

Latvijas Sieviešu organizācijas sadarbības tīkla pārstāvji aicināja nošķirt divu veidu pabalstus: maternitātes pabalstu jeb tā saucamu «kompensāciju» māmiņai par zaudētajiem ienākumiem, kam būtu jābūt diferencētam, kā arī pabalstu par bērnu jeb

«valsts pateikto paldies» par bērnu, kam būtu jābūt visiem vienādā apmērā. Tāpat tika norādīts, ka nepieciešams risināt pakārtotas problēmas, piemēram, to, ka aukles amats līdz šim nav iekļauts profesiju klasifikatorā.

Latvijas Lauku sieviešu apvienība norādīja, ka viņi kategoriski neuzstāj uz vienlīdzīgo pabalsta apmēru visiem, tomēr pabalstu varētu noteikt trijos līmeņos: nestrādājošām māmiņām un studentēm maksāt, piemēram, 100 latus; māmiņām ar vidējiem ienākumiem maksāt divreiz vairāk; savukārt māmiņām ar augstiem ienākumiem maksāt trīs reizes vairāk, proti 300 latus. Vēlreiz izskanēja aicinājums risināt nodarbinātības problēmas laukos, ko Ministru prezidents pilnībā atbalstīja norādot, ka «šis jautājums jārisina arī ar citām metodēm, nevis sociālajiem pabalstiem pēc bērna piedzimšanas».

Vecāku iniciatīvas grupas

pārstāvji vēlreiz pauda atbalstu diferencētam pabalsta modelim (atkarībā no sociālo iemaksu apmēra), uzskatot, ka šāda pieeja ir pareizāka ilgtermiņā raugoties. Paralēli nepieciešams risināt bezdarba problēmas un attīstīt uzņēmējdarbības iespējas, īpaši lauku reģionos, kas, savukārt, sekmētu nodokļu maksāšanu un pieaugumu.

Pēc viedokļu uzskatīšanas klātesošie vienojās, ka pabalstiem tomēr nepieciešams noteikt gan minimālo, gan arī maksimālo robežu.

Ministru prezidenta padomniece Ilze Stobova skaidroja, ka tikai 2,37% no sociālā nodokļa iemaksām tiek novirzīti maternitātes pabalstiem (pie minimālās algas tas sastāda 25 latus gadā), tāpēc nav korekti teikt, ka «mums ir tiesības saņemt pabalstus par tādu summu, par kuru veiktas sociālās iemaksas». Kā zināms, lielākā daļa sociālā nodokļa tiek novirzīta pensiju sistēmai. «Sociāla-

jai drošības sistēmai ir jābūt tādai, lai tā nesabrūk, bet to var ātri panākt, pieņemot emocionālus lēmumus,» uzsvēra I.Stobova. Arī Ministru prezidents atzina: «Ja sistēmu veidos tā, ka pabalstu apmērs katru gadu pieaugs ģeometriskā progresijā, sistēma pati sevi salauzīs un nespēs pastāvēt». Turklāt, tādā gadījumā jau drīzumā nāksies ķerties klāt pie bezbērnu nodokļa ieviešanas vai kopējās nodokļu palielināšanas.

Sarunas noslēgumā Ministru prezidents I.Emsis uzsvēra: «Mēs noteikti centīsimies izdarīt labāko, ko ar mūsu ierobežotajiem resursiem var panākt. Nākamā gada budžetā šiem pabalstiem tiks atvēlēti vismaz 20 miljoni latu, bet precīza summa būs zināma līdz ar nākamā gada budžeta apstiprināšanu.» I.Emsis pauda gandarījumu par tikšanos un ideju dažādību.

I.Skrastiņa,

VK Komunikācijas departamenta vadītāja

Nodokļu slogs Latvijā — trešais zemākais ES

Kopējais nodokļu slogs, ko veido visi nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi, Latvijā 2002. gadā veidoja 31,3% no iekšzemes kopprodukta (IKP), kas bija trešais zemākais rādītājs starp visām 25 ES valstīm, liecina ES statistikas biroja «Eurostat» dati.

Vidēji 25 ES valstīs šis rā-

dītājs 2002. gadā bija samazinājies līdz 40,4%, salīdzinot ar 41,1% 2001. gadā. Kopš 2000. gada lielākā daļa ES valstu ir veikušas nodokļu sistēmas reformas, galvenokārt samazinot iedzīvotāju ienākuma nodokļus un sociālās apdrošināšanas maksājumus.

Vismazākais nodokļu slogs

2002. gadā bija Īrijā — 28,6%, Lietuvā — 28,8%, Latvijā un Maltā — 31,3% un Kīprā — 32,5% no IKP. Savukārt visaugstākie nodokļi bija Zviedrijā — 50,6%, Dānijā — 48,9%, Beļģijā — 46,6% un Somijā — 45,9% no IKP.

2002. gadā, salīdzinot ar 2001. gadu, nodokļu slogs ir samazinājies 16 ES valstīs.

Lielākais samazinājums ir bijis Polijā — no 41,2% līdz 39,1%, Īrijā — no 30,5% līdz 28,6% un Zviedrijā — no 52,2% līdz 50,6% no IKP.

Savukārt vislielākais nodokļu pieaugums reģistrēts Luksemburgā — no 40,7% līdz 41,9% un Čehijā — no 34,3% līdz 35,4% no IKP.

LETA

REDAKCIJAS SLEJA INFORMĀCIJA

ZVANI!

Katru darbdienu
uzklausīsim jūs
pa tālr. 1-53-07056.

Jebkurš var piezvanīt uz laikraksta redakciju un izsacīt savu sāpi, vienkārši parunāt vai arī izteikt priekšlikumus, jautāt. Varat norādīt uz dažādām nevēlamībām, kļūdām, jums nepieņemamām norisēm. Protams, neaizmirstiet pateikt arī ko labu.

Nav skaidrības valsts politikā sabiedriskā transporta tālākai attīstībai

Sabiedriskā transporta sistēmas darbība ir viens no tautsaimniecības un sabiedrības dzīves līmeņa attīstības tempu raksturojošajiem rādītājiem.

Pieejama sabiedriskā transporta maršrutu tīkla un tajā sniegto pakalpojumu nozīmīgumu parasti neizjūtam līdz brīdim, kad sākas tā darbības traucējumi. Tā tas bija deviņdesmito gadu sākumā, kad sakarā ar degvielas trūkumu un citām tā saukto «juku laiku» problēmām tika slēgti daudzi tālsatiksmes un rajonu maršruti. Vēlāk autobusu kustība pamazām uzlabojās, reisu skaits palielinājās, taču līdz pat šai dienai rajonā ir tādi nostūri, uz kuriem var nokļūt labi, ja reizi nedēļā, pie tam braucienam jāieplāno visa diena, jo vajadzīgas pārsēšanās cita maršruta autobusos.

Pirmo reizi sabiedriskā transporta attīstības politikas pamatvirzieni tika noteikti 1995. gadā Ministru kabinetā apstiprinātajā «Transporta attīstības nacionālajā programmā (1996 – 2010)». 1998. gadā MK akceptēja pasažieru pārvadājumu koncepciju, bet 2001. gadā, kā šīs koncepcijas realizēšanas etaps, valdībā tika apstiprināta koncepcija «Par vienota maršrutu tīkla aģentūras izveidi». Sakarā ar to, ka nav pabeigta administratīvi teritoriālā un reģionālā reforma, minētajos dokumentos izvirzītie mērķi un pasākumi nav īstenoti. *Pirmkārt*, nav noteikts vienots sabiedriskā transporta pakalpojumu standarts visiem transporta un pārvadājumu veidiem.

Otrkārt, nav vienotas izpratnes pakalpojumu organizēšanas principu piemērošanā. *Treškārt*, nepietiekams finansējums pārvadājumu nodrošināšanai.

Šo iemeslu dēļ Satiksmes ministrija ir izstrādājusi grozījumus sabiedriskā transporta darbību reglamentējošos tiesību aktos, lai uzlabotu iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti, īpaši tas attiecināms uz pārvadājumiem ar autobusiem rajonu maršrutos, kur ir krasas pakalpojumu kvalitātes atšķirības. Saskaņā ar Eiropas Savienības prasībām, vēlākais 2007. gada maijā Latvijā būs jāsāk piemērot ES kopējās procedūras sabiedriskā transporta finansēšanas jomā. Tas nozīmē, ka, nemainot pastāvošos principus, Latvijā 2007. gadā būs nepieciešami ievērojami papildus līdzekļi no valsts un pašvaldību budžetiem sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai.

Satiksmes ministrijai izstrādātajās sabiedriskā transporta attīstības pamatnostādņēs piedāvāts sekojošs risinājums: izstrādāt jaunus tiesību aktus, lai ieviestu pasažiera intereses aizstāvošu sabiedriskā transporta pārvaldes modeli; izveidot jaunu un efektīvu sabiedriskā transporta pārvaldes sistēmu; piešķirt adekvātu valsts atbalstu (dotācijas, nodokļu atvieglojumus); izstrādāt un uzskatniegt pakalpojumu iedzīvotājiem vienotā un racio-

nālā sabiedriskā transporta maršrutu tīklā.

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) nav piekritusi šim ministrijas piedāvātajam risinājumam un izklāsta savas iebildes. LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis vēstulē Satiksmes ministrijai min, ka pamatnostādņu projektā minētais nepārprotami virzīts un centralizēto pārvaldes modeli sabiedriskā transporta pārvaldes organizācijā. Pašlaik spēkā esošā liku-

sultatīvā padome, kas sastāvētu no rajonu pašvaldību, bet pēc reformas — no reģionālo pašvaldību pārstāvjiem. Konsultatīvajai padomei jāpiešķir izņēmuma veto tiesības jautājumos par vietējo maršrutu tīkla un pieejamības kritēriju apstiprināšanu MK noteiktajā kārtībā.

Sabiedriskā transporta attīstības pamatnostādņēs minētās pārmaiņas tika izskatītas arī Latgales plānošanas reģiona attīstības padomes jūnija sēdē. Kā «Novadnieku» informēja padomes priekšsēdētājs **Arvīds Soldāns**, Latgales pašvaldību vadītājus uztrauc tas, ka turpmāk autobusu maršrutus piedāvās izsolei. Tādā gadījumā, protams, nebūs problēmu ar rentablajiem maršrutiem, kādi ir, piemēram, Preiļi – Rīga, Preiļi – Aglona vai Preiļi – Daugavpils. Taču zaudētajos kārtējo reizi var palikt tās pašvaldības, kur autobusu satiksme nav

Sabiedriskā transporta pakalpojumus 2003. gadā Latvijā izmantojuši 368,6 miljoni pasažieru, tajā skaitā 82,1 miljons rajonu maršrutu autobusus, 18,8 miljoni tālsatiksmes maršrutu autobusus.

rentabla un pārvadātājiem rada zaudējumus. No kādiem līdzekļiem tie tiks segti? Pagaidām ministrijai izstrādātās pamatnostādnes neviens skaidrību nākotnes perspektīvās. Lauku pašvaldību vadītājus māt bažas, ka tādā gadījumā biznesmenim jeb firmas, kas izolē iegūs tiesības strādāt rentablajos maršrutos, strādās veiksmīgi, bet rajonu pašvaldības cīnīsies par iespējām daudz maz normāli nodrošināt ar pārvadājumiem iedzīvotājus nerentablajos maršrutos.

L.Kirillova

Preiļi – brīvības pilsēta?..

Pirms kāda laika nejausi gadījās iet garām Preiļu baznīcas žogam, kas vērstas uz Rēzeknes ielas pusi. Ievēroju «Latvenergo» uzstādīto elektrības sadales skapi, uz kura gaiši pelēkajam durtiņām ar zili indīgu krāsu uzšņāpti trīs vārdi «Preiļi – brīvības pilsēta». Kā nu ne, esam taču brīvas un demokrātiskas valsts sastāvdaļa, tādat varam justies un rīkoties pēc saviem ieskatiem, nerēķinoties ne ar sabiedriskās kārtības normām, ne ar gluži elementāriem pieklājības un pret apkārtējiem vērstas cieņas likumiem. Un piemēru šādai ačgārnai brīvības izpratnei ir vairāk kā pietiekami.

Kopš gada sākuma «Novadnieka» slejās policijas pārvaldes ziņu hronikā noteikti esat lasījuši par huligāniem, kuri, uzdarbojoties pārsvarā pa naktīm pēc diskotēkām un ballītēm, demolē pilsētu. Diez vai abu roku pirkstu pietiktu, lai saskatītu, cik reizes izsisti logu stikli dzīvojamām mājām, sabiedriskām ēkām, reklāmas stendiem, cik reizes apgāzti atkritumu konteineri un to saturs izvādīts pa visu tuvāko apkārtni. Un kur tad vēl stulbā un nežēlīgā rīcība, kad tika nolauztas un nopostītas vairākas Raiņa bulvārī šopavasara iestādītās liepiņas. Nedomāju, ka ar šīm nekrietnībām nodarbojas pensionāri vai ļaudis spēka gados. Viņi pa ballītēm nestaigā un, ja skandalē, tad dara to ģimenes vai pudeles brāļu lokā. Tieši jaunieši ir tie, kuri pilsētā naktīs bauda nekontrolētu brīvību, ārdot un graužot to, ko pa dienu citi veidojuši un būvējuši.

Jūs teiksiet, ka šie «varoņi» ir skolā slikti audzināti, pedagogi nav pietiekami pievērsuši uzmanību šādu negatīvu tieksmju iedīgļiem. Man gan liekas, ka vaina meklējama krietni agrākā jauniesu dzīves posmā – bērnudārznieku gados. Bērni ir gluži kā mazi sūklīši, gatavi uzņemt sevi absolūti visu, ko rāda un stāsta vecāki, viņi atdarina ne tikai savu mammu un tētu kustības un grimases, bet arī rīcību. Tāpēc nav ko brīnīties, ka par vecākiem augumā jau garāki pastiepušies jaunekļi spļauj saulespuķu sēkliņas dzīvojamā māju kāpņu telpā un izsmēķus apdzēs pret sienu, jo viņu tēti dara līdzīgi —, atgriežoties mājās piebrīstiem zābakiem, dubļus nodaudza nevis uz redelītēm mājas priekšā, bet kāpnēs, ko kāds cits tikko svaiģi nomazgājis.

Kāds Preiļu iedzīvotājs aicināja žurnālistus fotografēt atkritumu maisu, ko no rīta bija pamānījis iemestu dzīvzogā savas mājas priekšā. Pārdesmit soļu attālumā ir konteineris, taču līdz tam aiziet laikam bijis par grūtu. Kā rīkoties šādā gadījumā – pašam pacelt un aiznest līdz miskastei vai mēģināt noskaidrot, kas atkritumus nometis kaimiņa mājas priekšā? Nezinu, kā konkrētais gadījums tika atrisināts, taču redakcijā glabājas burtnīcas vāka driska, uz kuras ar bērna roku uzrakstīts tās mazās īpašnieces vārds un uzvārds. Varbūt no tiesas vajadzēja maisiņu aiznest jaunkundzes vecākiem vai uzaicināt to aplūkot amatpersonas, kas ir atbildīgas par kārtības uzturēšanu pilsētā.

Soda nauda par apkārtnes piemērošanu varētu būt viens no ietekmīgākajiem audzinājošajiem faktoriem, lai gan ne vienmēr. Uz redakciju vairākkārt zvanīja arī kāda Aglonas ielas iedzīvotāja, kura bija sašutusi par nelegālo izgāztuvi pretī sporta kluba «Cerība» stadionam. Ik pēc laiciņa komunālā dienesta darbinieki pukodamies mēs-lu čupu sakrāmē traktorā un aizved, bet jau nākamajā dienā kāds tur izgāzis kārtējo atkritumu porciju. Vai uzstādīt novērošanas kameras, slēpni nolikt sargu, lai pieķertu vainīgos? Tas būtu visai dārgs priekšs, šķiet, ka vienkāršāk un arī lētāk tur nolikt konteineru. Ja reiz tur ir tik ērta vieta, lai tad arī mēt grūžus.

Preiļi – brīvības pilsēta?.. Sakiet, ko gribat, bet šī teikuma beigās nevar likt punktu. Punkts dod pārlicību, bet mūsu gadījumā, kad ir runa par pārprasto brīvības jēdzienu, vietā ir treknā jautājuma zīme un pavisam nedrošs daudzpunkts.

L.Kirillova

Tirgus ziņas (Ls/kg)

Līvānos		Preiļos		Līvānos		Preiļos		Līvānos		Preiļos	
Gaļa, zivis, olas											
Gurna gaļa	1,69	1,90-2,0	Žāvēta gaļa	1,70-2,50	—	Meža zemenes	—	0,70 (0,5 l)	—	—	—
Plecs	1,79	1,65	Žāvēta karbonāde	3,0	—	Kirši	0,60	0,80	—	—	—
Kakla karbonāde	—	2,30	Piņš	0,15-0,20	—	Mellenes	0,80 (l)	1,0 (l)	—	—	—
Karbonāde	2,70	2,70	Biezpiņš	0,80-0,90	—	Jāņogas	0,30 (l)	—	—	—	—
Fileja	2,20	—	Krējums	1,0	—	Upenes	—	0,80 (l)	—	—	—
Kārtaine	1,55	1,65	Sviests	1,70	—	Tomāti	0,50-0,90	0,80-1,0	—	—	—
Speķis	0,651,09	1,25	Siers	1,70	—	Gurķi	0,50	0,50	—	—	—
Galva	0,80	0,60	Reņģes (sv.)	0,40	0,40	Mazsālīti gurķi	—	0,70	—	—	—
Stilbiņi	0,70-0,08	1,10-1,20	Žāvētas reņģes	0,68	0,76	Sīpoli	0,40	0,40	—	—	—
Kājas	—	0,75-0,80	Brekši, karūsas	0,55	—	Sīpoli (jaunie)	—	0,50	—	—	—
Ribiņas	—	1,10-1,20	Paipalu olas	—	1,0 (20 gab.)	Sīpolloki	0,10 (bunt.)	0,10 (bunt.)	—	—	—
Kauli	0,70-1,35	0,401,20	Olas	0,70	—	Redīsi	0,08-0,10	0,15 (bunt.)	—	—	—
Aknas	—	1,50	Dārzeni, augļi, ogas								
Sirds	—	1,30	Kartupeļi (jaunie)	0,15-0,40	0,10-0,40	Rāceņi, kāļi	—	0,50	—	—	—
Plaušas	—	0,70-1,0	Bietes (jaunās)	—	0,50	Pupiņas	0,70	0,70	—	—	—
Nieres	—	0,70-0,80	Vāriņas bietes	0,30	—	Linsēklu eļļa	—	2,0 (l)	—	—	—
Tauki	—	0,70-0,80	Burkāni (jaunie)	0,10-0,20	1,0	Linsēklu rauši	—	0,25	—	—	—
Maltā gaļa	—	1,75	(bunt.)	—	—	Auzas	—	0,10	—	—	—
Tēļa gaļa	1,70-1,80	—	Jaunie kāposti	0,30	0,30	Linsēklas	—	0,60	—	—	—
Žāvēts speķis	1,30	—	Ziedkāposti	0,50	0,50	Sojas pupiņas	0,50-0,70	0,20 (glāze)	—	—	—
			Zemenes	0,60-0,80	0,60	Gailenes	1,0 (l)	0,90 (l)	—	—	—

Preiļu virsmežniecība saņems kāpurķēžu pašgājēju purvu ugunsgrēku dzēšanai

Aizsardzības ministrs Atis Slakteris un Valsts meža dienesta (VMD) ģenerāldirektors Otto Žvagiņš 7. jūlijā parakstīja līgumu, saskaņā ar kuru Valsts meža dienests no Nacionālajiem Bruņotajiem spēkiem saņems 10 militārā transporta vienības, ko pēc aprikošanas varēs izmantot mežu ugunsgrēku dzēšanā. Deviņas no tām ir uz riteņiem, bet viens ir uz kāpurķēdēm. Tas tiks nodots Preiļu virsmežniecībai, tādu informāciju «Novadnieks» saņēma no Valsts meža dienesta komunikāciju daļas vadītājas Aigas Grasmanes.

«Pašgājējs VOLVO BV 206A-T ir Zviedrijas valdības palīdzība Latvijas Bruņotajiem spēkiem. Tas kalpos ilgi, jo līdz šim stāvējis rezervē un gandrīz nav lietots,» preses konferencē teica VMD Ugunsapsardzības daļas vadītājs Arnis Gertners.

«Preiļu virsmežniecība šo tehniku saņems tādēļ, ka ļoti lielu rajona daļu aizņem purvi, un jau vairākus gadus ir nācies cīnīties ar lieliem purvu ugunsgrēkiem. Ar autotransportu ūdeni grūti pievest, arī sūkņi un cits aprīkojums jānes pat vairākus kilometrus,» telefoniski savu komentāru sniedza Preiļu virsmežzinis Māris Bondars.

Tehnika, kas būs pieejama VMD, ir nozīmīga palīdzība mežu ugunsapsardzībā, jo situācijā, kur esošais ugunsapsardzības autoparks strauji noveco, bet automašīnu iegādei līdzekļi netiek piešķirti, tā ir izeja no bezizejas, atzina VMD ģenerāldirektors Otto Žvagiņš. Viņš norādīja, ka, lai gan Ministru kabinets ir akceptējis koncepciju, kas paredz pakāpenisku meža ugunsapsardzības funkcijas nodošanu Ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, tā notiks pakāpeniski līdz 2011. gadam. Bet tas notiks gadījumā, ja koncepcijas realizēšanai tiks piešķirti līdzekļi. Taču Valsts meža dienestam līdz tam brīdim būs jāspēj efektīvi dzēst meža ugunsgrēkus, un, tehnikai novecojot, tas kļūst arvien sarežģītāk, atzina O. Žvagiņš. Viņš pauda gandarījumu par to, ka bijušais Zemkopības ministrs, tagadējais aizsardzības ministrs Atis Slakteris nav aizmirsis cīņu biedrus un ir atradis iespēju tiem palīdzēt.

A. Slakteris preses konferencē norādīja uz Nacionālo Bruņoto spēku uzdevumu arī miera laikā garantēt sabiedrības drošību. Viņš atzīmēja, ka Bruņotie spēki saskaņā ar meža ugunsapsardzības operatīvajiem plāniem, jau šobrīd pēc VMD aicinājuma iesaistās meža ugunsgrēku dzēšanā.

Sagatavoja L. Kirillova

«Gaismas pils» kļuvusi mazāka un lētāka

Arhitekta Gunāra Birkerta projektētā Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) jaunā ēka «Gaismas pils» laika gaitā ir kļuvusi par 32 000 kvadrātmetriem mazāka un par 26,4 miljoniem latu lētāka, liecina Kultūras ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums valdībai.

Pirmā skīču projekta stadijas izstrādāto darbu daļa, kas paredzēja, ka bibliotēkas ēkas apjoms būs 77 000 kvadrātmetru un tā izmaksās 105 miljonus latu, Gunāram Birkertam sadarbojoties ar Modra Ģelža biroju, tika pabeigta 1995. gadā.

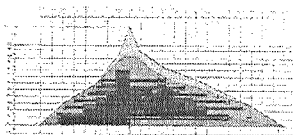
Kultūras ministrija par vienu no galvenajām problēmām LNB projekta īstenošanas gaitā visos tā attīstības posmos uzskata projekta statusu Latvijas likumdošanā un finansiālā nodrošinājuma nepietiekamību.

Patlaban LNB ēkas projektēšanas darbi apturēti saskaņā ar LNB projekta īstenošanas uzraudzības padomes 2003. gada 30. jūlija sēdes lēmumu neatkārtot projektēšanas darbus līdz būvniecībai nepieciešamo zemes īpašumu jautājumu sakārtošanai, jo Latvijas likumdošana nosaka, ka būvniecību var ierosināt nekustamā īpašuma īpašnieks, nomnieks, lietotājs vai to pilnvarota persona likumos noteiktajā kārtībā.

Gunāra Birkerta birojam kopumā samaksāti 93 680 latī, Modra Ģelža birojam — 28 910 latī. Pēc 2003. gada novembrī veiktās izmaksu aplēses, ASV firmai «Hill International Inc.» skīču projekta pabeigšanai nepieciešami 132 038 latī.

Ar LNB jaunās ēkas celtniecību cieši saistīta ir Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas, tā sauktā «Gaismas tīkla» izveide, kurai laikā no 2003. līdz 2007. gadam plānots atvēlēt 12 743 500 latus.

LNB projekta īstenošanai 2003. un 2004. gadam ir pieejami finanšu līdzekļi 5,994 miljonu latu apmērā no «Latvijas kuģniecības» privatizācijas rezultātā gūtajiem ieņēmumiem.

LĪVĀNU NOVADĀ

Akcijai sagādā 200 pudeļu un laimē 50 eiro

Livānos akcijas «Vēl viens miljons plastmasas pudeļu!» pirmā starpzīle notika 7. jūlijā. Galveno laimestu viņa pensionārs Jāzeps Ručevskis no Livāniem.

Akcijas starpzīles galvenā balva 50 eiro tika cilvēkam, kurš to patiesi bija godam nopelnījis, atzina «Zaļā punkta» pārstāves Indra Soika un Dženita Katiša (EKO Mediji). Jāzeps Ručevskis divu nedēļu laikā, kopš notiek akcija, dzeltenajos konteineros bija iemetis ap 200 plastmasas pudeļu, kurās bija zīmīte ar viņa vārdu, uzvārdu un telefona numuru. Akcija «Vēl viens miljons plastmasas pudeļu!» nākusi par labu ne tikai pašam tās dalībniekam, bet arī apkārtējai videi. Jāzeps kungs tukšās pudeles lasījis itin visur, kur vien tās redzējies mētājies. Tā tīrā-

ka kļuvusi ne viena vien Livānu apkārtnes mežmala. Jautāts, kur izlietos laimestu — 50 eiro, vinnētājs atzina, ka to tērēs praktiskiem mērķiem, kam nepietiek no ģimenes budžeta, sava daļa laimesta tikšot arī mazdēlam.

Akcijas laimesti tiek izlozēti Rīgā, kur notiek atkritumu šķirošana. Šķirotavā konteinera saturs no Livāniem nonāk atsevišķi no citām pilsētām, tāpēc arī izlozē piedalās tikai tās pudeles, kas iemestas Livānos, dodot iespēju uzvarēt vietējiem cilvēkiem. Starpzīles, kas notiks ik pēc 2 nedēļām līdz pat septembrim, var laimēt arī košos Zaļā punkta T-krakus ar akcijas logo. Šajā reizē tos savā īpašumā ieguva Marta Lojāne, Vitolds Darapoļskis un Igors Ņikitovs. Izlozes gaitu vēroja arī atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma pārstāve SIA «Livānu dzīvokļu un komunālās saimniecības» juriskonsulte Karīna Vasiljeva.

Akcija «Vēl viens miljons plastmasas pudeļu!» notiek

no 1. jūlija līdz 7. septembrim. Starpzīles tiek rīkotas ik pēc divām nedēļām, bet akcijas noslēgumā būs iespēja iegūt galveno balvu — 1000 eiro, kas tiks dubultota, ja uz laimīgās pudeles būs Zaļā punkta zīme. Livānos dzeltenie konteineri kopumā ir vairāk kā 20, izvietoti gan pilsētas centrā, gan mikrorajonos, kā arī pie Jaunsilavas pamatskolas Turku pagastā.

Livānu dome un uzņēmēji veido studiju fondu jauniešiem

Livānu novada dome un SIA «Anda Optec» sadarbībā ar vēl vairākiem Livānu uzņēmējiem izsludinājusi pieteikšanos mācību stipendijas saņemšanai 2004./2005. mācību gadam.

Stipendija būs atbalsts gudriem un centīgiem jau-

niešiem, kuru vecākiem ir ierobežota maksātspēja. Tas būs vietējo uzņēmēju ieguldījums jauniešu nākotnē, jo stipendija nebūs jāatmaksā.

Studijām var pieteikties ikviens jauniešs, kas ieguvis vidējo izglītību, uzrādot labus sasniegumus mācībās, un uzsācis mācības augstskolā. Pilnībā vērtēšanas kritēriji būs pieejami stipendijas nolikumā, ko šomēnes plānots apstiprināt novada domē.

Piesakoties stipendijai, jāiesniedz:

- ✓ pieteikuma vēstule (līdz 2 lpp.), kurā jānorāda studiju mērķis, motivācija un izvēlēto studiju pamatojums;
- ✓ sekmju izraksts par pēdējo mācību gadu;
- ✓ izvēlētas augstskolas izsniegta izziņa par reflektanta uzņemšanu;
- ✓ papildus dokumenti, kas apliecina, ka personai ir ierobežota maksātspēja (izziņa par trūcīgās personas (ģimenes) statusu, bāriņtiesas izziņa utt.);
- ✓ citu dokumentu kopijas, kas apliecina pretendenta mērķtiecīgu darbību savu spēju izkopšanā (diplomi, sertifikāti, atzinības utt.)

✓ ieteikuma vēstule no pēdējās mācību iestādes direktora vai klases audzinātāja.

Pieteikumi jāiesniedz Livānu novada domes kancelejā (2. stāvs, 205. kabinets) ar norādi «Livānu novada mācību stipendijas komisijai» līdz 20. augustam.

Uzziņas pa tālruni 5307257 vai personīgi Livānu novada domē, 306. kabinetā.

Pieteikumus izvērtēs Livānu novada mācību stipendijas komisija, kuras sastāvā būs stipendijas devēji (ziedotāji), pašvaldības, izglītības iestāžu, sociālās aprūpes nodaļas un bāriņtiesas pārstāvji. Stipendijas apmērs vienai personai netiek noteikts, tas būs atkarīgs gan no pretendenta skaita, gan no ziedoto līdzekļu apmēra.

G. Kraukle

● Akcijas «Vēl viens miljons plastmasas pudeļu!» pirmā izloze — (no kreisās) Marta Lojāne, Karīna Vasiljeva, Sabiedrisko attiecību firmas EKO Mediji pārstāve Dženita Katiša, Jāzeps Ručevskis ar laimestu, Zaļā punkta sabiedrisko attiecību speciāliste Indra Soika, Martas Lojānes tētis un Livānu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Ginta Kraukle.

Livāni — pilsētas svētku priekšvakarā

Vēl tikai pēdējie priekšdarbi, un jau sestdien, 17. jūlijā livānieši un pilsētas viesi varēs baudīt atpūtu pilsētas svētkos.

Jau pirmssvētku laikā ikviens var apskatīt vairākas pilsētas svētkiem veltītas izstādes, piemēram, «Livānu atspulgi mākslas skolu audzēkņu darbos» (Livānu novada domes 1., 2. stāvā), cilvēku ar īpašām vajadzībām izstāde «Mēs — savā pilsētā» fondā «Baltā māja» (Stacijas ielā 2) 2. stāvā plkst. 9.00-17.00. Livānu novada centrālās bibliotēkas logos ikviens var aplūkot izstādi «Livāni vēsturiskajās fotogrāfijās».

16. jūlijā, piektdien, Latgales mākslas un amatniecības centrā (Domes ielā 1) no

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

Svētkos ieradīsies divas ārvalstu — poļu un lietuviešu — delegācijas, aicināti arī viesi no apkārtnē pašvaldībām. Īpaši aicināti ir tie novada uzņēmēji, kas sponsorējuši un atbalstījuši visdažādākās aktivitātes novadā. 17. jūlijā ritā plkst. 11.00 SIA «Anda Optec» ar īpašām vajadzībām izstāde «Mēs — savā pilsētā» fondā «Baltā māja» (Stacijas ielā 2) 2. stāvā plkst. 9.00-17.00. Livānu novada centrālās bibliotēkas logos ikviens var aplūkot izstādi «Livāni vēsturiskajās fotogrāfijās».

16. jūlijā, piektdien, Latgales mākslas un amatniecības centrā (Domes ielā 1) no

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

Svētkos ieradīsies divas ārvalstu — poļu un lietuviešu — delegācijas, aicināti arī viesi no apkārtnē pašvaldībām.

Īpaši aicināti ir tie novada uzņēmēji, kas sponsorējuši un atbalstījuši visdažādākās aktivitātes novadā. 17. jūlijā ritā plkst. 11.00 SIA «Anda Optec» ar īpašām vajadzībām izstāde «Mēs — savā pilsētā» fondā «Baltā māja» (Stacijas ielā 2) 2. stāvā plkst. 9.00-17.00. Livānu novada centrālās bibliotēkas logos ikviens var aplūkot izstādi «Livāni vēsturiskajās fotogrāfijās».

16. jūlijā, piektdien, Latgales mākslas un amatniecības centrā (Domes ielā 1) no

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

Svētkos ieradīsies divas ārvalstu — poļu un lietuviešu — delegācijas, aicināti arī viesi no apkārtnē pašvaldībām.

Īpaši aicināti ir tie novada uzņēmēji, kas sponsorējuši un atbalstījuši visdažādākās aktivitātes novadā. 17. jūlijā ritā plkst. 11.00 SIA «Anda Optec» ar īpašām vajadzībām izstāde «Mēs — savā pilsētā» fondā «Baltā māja» (Stacijas ielā 2) 2. stāvā plkst. 9.00-17.00. Livānu novada centrālās bibliotēkas logos ikviens var aplūkot izstādi «Livāni vēsturiskajās fotogrāfijās».

16. jūlijā, piektdien, Latgales mākslas un amatniecības centrā (Domes ielā 1) no

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

iedzīvotājiem tiks gaidīti ziedi, kurus izmantos «Daugavas ziedu vilņa» veidošanai.

LAUKSAIMNIEKIEM

Lems par augļu un dārzeņu pārdošanas iespējām

21. jūlijā pulksten 11.00 Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojā paredzēts seminārs rajona augļu un dārzeņu ražotājiem. Semināra tēma «Augļu un dārzeņu pārdošanas iespējas. Sadarbības priekšnoteikumi un sadarbība». Ar aktualitātēm iepazīstinās Latvijas Zemnieku federācijas valdes loceklis Āris Krūmiņš, savu klātbūtni sarunās par kooperācijas iespējām nozarē pieteikuši arī Zemkopības ministrijas pārstāvji. Semināra otrā daļa paredzēta Stabulnieku pagastā, individuālā uzņēmuma «Pārsla» dārzeņu pārstrādes cehā.

Zemkopības ministrija maina zemes platības izpļaušanas termiņus

Zemkopības ministrija pēc Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes (LOSP) un daudzu zemnieku lūguma nolēmusi atbalstīt zemnieku vēlmi pagarināt kultivēto pļavu un ganību pļaušanas termiņus, kas nepieciešami tiešo platībmaksājumu saņemšanai. **Līdzšinējais termiņš — 10. jūlijs — 2004. gadā pagarināts līdz 1. augustam.**

«Kā jau ierasts, normālajos plānos iekļauties Baltijas nestabile laika apstākļi,» ministrijas pretimnākšanu komentē zemkopības ministrs Mārtiņš Roze. «Nemot vērā šīs vasaras salnas, lietu un nemīlīgo laiku, ir aizkavējies zālāju attīstība, arī lopbarības novākšana, tādēļ mums ir jādod iespēja lauksaimniekiem izpildīt prasības Eiropas Savienības maksājumu

saņemšanai,» uzskata ministrs. Līdz ar to ministrija ir piekritusi zemnieku lūgumam — pagarināt galējo lauksaimniecībā izmantojamo zemi sakopšanas termiņu.

Kā zināms, 10. jūlijs bija termiņš, kurā kultivētām pļavām un kultivētām ganībām jābūt nogatām vai vismaz pirmo reizi nopļautām, bet zālei jābūt novāktai. Sliktie laika apstākļi nav ļāvuši to

izdarīt gandrīz visā Latvijas teritorijā. Tādēļ Zemkopības ministrija nākusi zemniekiem pretī, termiņu pagarinot.

«Ministrijas uzdevums nav tikai sodīt, kontrolēt vai piemērot sankcijas,» uzskata Mārtiņš Roze. «Virzību uz priekšu normālai zemkopības nozares attīstībai mēs varēsim panākt vienīgi sadarbojoties. Pagaidām, šķiet, sadarbī-

ba starp ministriju un LOSP, ministriju un zemniekiem, zemniekiem un pārraudzības institūcijām ir bijusi laba. Par ko, protams, liecina arī šis gadījums — tikai vienojoties un sadarbojoties mēs panāksim, ka visi Eiropas maksājumi, kurus iespējams iegūt, patiešām Latvijā arī nonāks.»

Zemkopības ministrijas preses un sabiedrisko attiecību nodaļa

SPECIĀLISTS IESAKA

Palīgs fermu iekštelpu uzkopšanai

Sakarā ar augstajām sanitāri veterinārajām prasībām zemniekiem rodas problēmas ar fermu iekštelpu remontiem. Uz sienām bieži rodas pelējums, skatu bojā arī dažādi traipi. Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja lopkopības speciāliste Zita Briška sniedz padomus, kā rīkoties šādos gadījumos.

Iekštelpu remontiem zemniekiem tiek piedāvāta antinikotīna krāsa un pretpelējuma krāsa *Amikol*.

Amikol ir apkārtējai videi labvēlīga, ar ūdeni šķaidāma dispersijas krāsa iekšsienām, kuras tiek pakļautas lielām slodzēm, kā arī sienām, kur iespējama pelējuma

sēnīšu rašanās. Krāsa ir vienkārši klājama, krāsotās virsmas ir noturīgas pret dažādiem ķīmiskiem mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļiem, pret atšķaidītām skābēm, virsmas var tīrīt arī ar karstu ūdeni. *Amikol* krāsa pielietojama visu veidu sausu, blīvu virsmu krāsošanai, izņemot virsmas, kuras dažādu apstākļu dēļ pastāvīgi ir mitras.

Krāsu var klāt ar krāsotāja rulli, otu vai sūkni, parasti divās kārtās. Pelējuma skartās vietas pirms krāsošanas jādezinficē ar *Algicid*. Darba temperatūra ir no +5 grādiem līdz +35 grādiem, žūšanas laiks — aptuveni sešas stundas. Viena kvadrātmetra noklāšana ar

krāsu izmaksās aptuveni vienu latu.

Antinikotīna krāsa ir ātri žūstoša iekšdarbu krāsa sienām un griestiem, paredzēta dažādu ūdenī šķīstošu (nikotīna, dažādu sāļu, izmirkušū krīta un citu) traipu bloķēšanai. Krāsa ir noturīga pret sausu tīrīšanu un viegli klājama, paredzēta pietiekami blīvu un sausu virsmu, tādu kā smalkgraudaina apmetuma, betona, ģipskartona un citu virsmu krāsošanai. Klāj ar otu, krāsotāja rulli vai sūkni divās kārtās. Darba temperatūra un žūšanas laiks tāds pats kā krāsai *Amikol*.

PADOMI AUGU AIZSARDZĪBAI

Augi palīdz augiem

Turpinām stāstīt par augiem, kurus zemnieki bioloģiskajās saimniecībās labprāt izmanto cīņai pret dažādiem kaitēkļiem.

SAMTENES

Ar ziediem izžāvētas samtenes sasmalcina, pusspāni samteņu aplej ar 10 litriem silta ūdens, divas diennaktis ļauj ievilkties, nokāš un pievieno 40 g saimniecības vai zaļo ziepju. Ar šādu šķīdumu miglo pret laputīm.

DIŽDADZIS

Trešdaļu spaiņa piepilda ar sagrieztām svaigām diždadža lapām, spāni pielej pilnu ar ūdeni, pēc trim diennaktīm nokāš un miglo. Tā ierobežo kāpostu balteņa, rāceņu balteņa, kāpostu pūcītes kāpurus.

NĀTRES

Pusi spaiņa piepilda ar svaigām nātrēm, uzlej vēsu ūdeni un atstāj diennakti ievilkties. Neatšķaidītu miglo uz laukiem, lai cīnītos ar balteņa kāpuriem, pirmās paudzes Kolorādo vaboļu kāpuriem.

LATVĀNIS

Pusi spaiņa piepilda ar svaigām latvāņu lapām un stublājiem, ja iespējams, sasmalcina. Masai uzlej vēsu ūdeni un atstāj diennakti ievilkties. Neatšķaidītu miglo kā-

postu balteņa kāpuru, pirmās paudzes Kolorādo vaboļu kāpuru apkarošanai, der arī pret sprādzītiem.

MĀRRUTKI

Lieto sakņu vai lapu pulveri, lai atbaidītu sīpolu vai kāpostu mušu. Mārrutku lapu pulverim var pievienot priežu skuju pulveri (1:1). Kāpostu vai sīpolu stādījumos izkaisa pulveri ap augiem. Atkārtoti ik pēc 3–5 dienām.

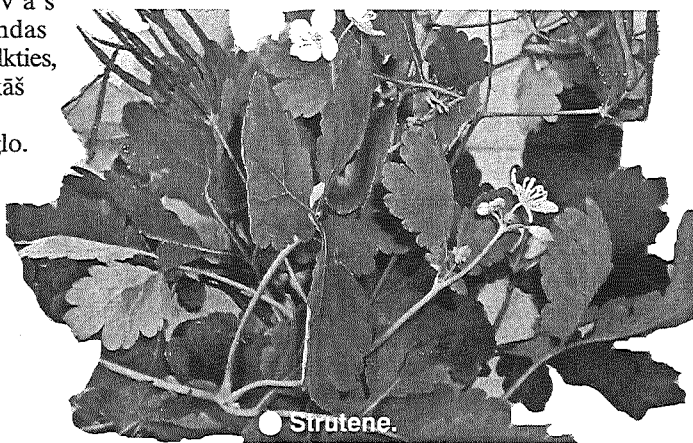
PIENENES

Lieto augļu koku kaitēkļu un kāpostu balteņa kāpuru apkarošanai. 200–300 gramu samaltu sakņu vai 400 g sagrieztu lapu aplej ar 10 litriem silta ūdens, ļauj d i v a s stundas ievilkties, nokāš un miglo.

STRUTENE

Tēju gatavo šādi: 5 g uz 200 g ūdens. Ieber aukstā ūdeni, uzvāra, atstāj ievilkties pusstundu, tad nokāš un atšķaida attiecībās 1:3. Šķīdumam var pievienot divas ēdamkarotes fitoekola savi nedaudz saimniecības vai zaļo ziepju.

Nem 1 kilogramu visa auga ar saknēm, sagriež, aplej ar 10 litriem ūdens un ļauj divas diennaktis ievilkties. Tad nokāš un novilkumam pievieno vienu tējkaroti joda. Miglo tomātus pret lakstu puvi, atkārtoti pēc 7–10 dienām. Ar strutene novilkumu bez joda apkaro miltrasu.

● Strutene.

Preiļu rajons iesaistās sešu valstu kopprojektā

Par Preiļu rajona zemnieku iespējām tuvākajā nākotnē izmantot sešu valstu kopprojekta rezultātus informē Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja SILVIJA DREIJERE.

29. un 30. jūnijā Kopenhāgenā notika jauna projekta darba grupas sanāksme, kurā piedalījās sešu valstu pārstāvji. Eiropas Savienības finansēto starptautisko projektu par Eiropas vienoto tehnoloģiju datu bāzes izveidošanu (EAT-Database project) divu gadu laikā iecerējušas realizēt Dānija, Zviedrija, Norvēģija, Skotija, Polija un Latvija.

Projekta ideja ir vērsta uz to, lai pēc iespējas vairāk lauku cilvēku šajās valstīs iesaistītu jaunākās un aktuālākās lauksaimniecības informācijas izmantošanā un datu bāzes aprīti ar interneta sakaru palīdzību. Īpaša uzmanība tiks veltīta zemniekiem, kuri darbojas piena lopkopības nozarē, lai viņiem būtu pieejama visjaunākā un progresīvākā informācija ne tikai no savas valsts, bet arī no visas Eiropas Savienības.

S.Dreijere pastāstīja, ka pro-

jekta gaitā tiks izveidota mājas lapa, kur informāciju par dažādiem piensaimniecības jautājumiem sniegs zinātnieki no Dānijas un Skotijas. Būs publikācijas par govju ēdināšanu, turēšanu, veterināriju, labturību, fermu rekonstrukciju un modernizāciju. Visa informācija, kas sākotnēji tiks sniegta angļu valodā, vēlāk tiks tulkota būs saprotama jebkuram zemniekam Latvijā vai Polijā.

Projekts ilgs divus gadus un noslēgsies 2006. gada maijā. Pirmās mājas lapas versijas parādīsies Dānijā un Skotijā, bet šī gada beigās jau būs tulkojumi arī latviešu valodā. Paredzēts, ka informācija būs vērtīga un aktuāla visu valstu zemniekiem. Pašlaik jau uzsākta un līdz rudenim jāpabeidz informācijas apkopošana par to, cik cilvēku būtu ieinteresēti izmantot šādu pakalpojumu, cik plaši zemniekiem pieejams internets katrā valstī.

Projektā no Latvijas puses iesaistīties Lauksaimniecības konsultāciju dienests, bet Preiļu birojs ir reālais projekta izpildītājs. Tas nozīmē, ka tieši Preiļu rajona zemnieki būs pirmie, kam būs iespēja saņemt vissvaigāko un aktuālāko informāciju par piena lopkopības tendencēm Eiropas Savienības valstīs.

Apkopoti pavasara salnu nodarītie zaudējumi

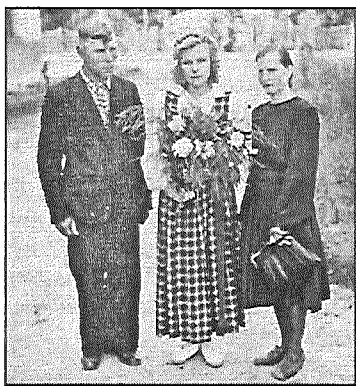
Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojā apkopotas un pēc Zemkopības ministrijas aicinājuma uz Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi nosūtītas ziņas par salnu nodarītajiem zaudējumiem Preiļu rajona zemnieku saimniecībās.

Kā «Novadnieku» informēja lauksaimniecības konsultāciju birojā, visvairāk sals kaitējis ilggadīgo zālāju tīrumiem, tie bojāti 221 hektāra platībā, nodarot īpašniekiem vairāk nekā 28 000 latu lielus zaudējumus. 83 hektāru platībā salnas skārušas iesēto graud-

augu tīrumus, zaudējumi sasniedz 3000 latu.

No rajona zemnieku saimniecībās iesētajiem 18 hektāriem kukurūzas sējumu postījumi skāruši pilnīgi visus laukus. Zemnieki lēš, ka zaudējumi sasnieguši 18 000 latu. Apsaluši arī lini 42 hektāru platībā, zaudējumi — 3066 latu apmērā. Slikti nakts salnas pārcietis arī vasaras rapsis, šī kultūra apsalusi četrus hektāru platībā. Mazliet vairāk kā piecu hektāru platībā ziedēšanas laikā apsalusi ilggadīgie augļukoku un ogulāju stādījumi, zaudējumi tiek lēsti aptuveni 5000 latu apmērā.

LIKTEŅI

Domāju nekļūdišos, ja teikšu — JEVĢĒNIJU BOREIKO pazīst ne tikai Preiļos, bet arī visā rajonā un, droši vien, vēl tālāk. Kurš gan no mums nav slimojis, cik reizes dzīves laikā nav nācies iegriezties aptiekā pēc zālēm? Preiļos kādreiz bija tikai viena aptieka — uz Raiņa bulvāra. Un šeit vienmēr mums iepretī aiz letes stāvēja Jevģēnijas kundze — laipna, iejūtīga, smaidīga, gatava palīdzēt... arī ar padomu. Esam uzticējušies viņas dzīves pieredzei, zināšanām. Pašlaik viņa strādā aptiekā «Tēraudi-P». Viss darba mūžs — 48 gadi, aizvadīts Preiļos.

● Vidusskolas izlaidums Dagdā 1953. gadā. Jevģēnija ar savu tēti Stanislavu un māti Eleonoru.

«Liku bēdu zem akmeņa...»

Jevģēnija Boreiko dzīvo personīgajā mājā — netālu no Preiļu centra. Ieeju pa vārtiņiem. Pretī izskrien drukns, pinkains suns, pāris reizes negribīgi ierejas un jau pēc mirkļa draudzīgi luncina asti. Jevģēnijas kundze kā reiz nāk no kūtiņas. Rokās tur olas.

— Tas ir mūsu Bondza, pensionārs. Mēs visi te esam pensionāri, — viņa smejas.

Ielūkojos dziļāk pagalmā. Pirmais, kas piesaista uzmanību — daudzie podi ar puķēm. Tos var redzēt piekārtus pie mājas sienas, uzliktus uz palodzēm, dažāda lieluma dekoratīviem blūķšiem. Gar ceļa malu zied vesels mākonis balto margrietiņu, pie mājas sienas — peonijas, no zemes ārā raugās gladiolas. Turpat līdzās dobes ar zemenēm, mazliet tālāk — kartupeļu vagas, ogulāju krūmi. Iespāids nemānīgs — šajā mājā dvēseliskais valda pār materiālo.

— Es tikko no darba, — viņa turpina. — Kā par spīti, visiem uzradās neatliekamās darīšanas, tāpēc nācās aizkavēties. Vistas tikko pabaroju.

Tad Jevģēnijas kundze mazliet parosās pa virtuvi, pirmaj dažu vārdus ar vīru Pēteri, mazdēlu, kurš katru vasaru dzīvo pie vecvecākiem, un jau pēc brīža mēs sējam verandā, malkojam karstu tēju, mīlojamies ar torti un runājam, runājam par bijušajiem laikiem, tagadni... par dzīvi.

Jevģēnijas kundze stāsta, ka, tūlīt pēc aiziešanas pensijā, saņēmusi piedāvājumu uz pusslodzi pastrādāt privātpietiekā «Tēraudi-P». Šis neilgais laiciņš izstiepās astoņu gadu garumā. Vārbūt arī varējās rimties ar to mūžīgo skriešanu un strādāšanu, taču nauda nepieciešama medikamentu iegādei. Patīk arī darbs aptiekā, patīk strādāt ar cilvēkiem. Viņa pati to sauc vienā vārdā — par sirdslieti. Pēteris visu mūžu slimo ar hipertoniiju. 20 gadu laikā viņam bijuši četri insulti. Un katreiz Jevģēnija viņu ir «izvilksusi». Pēdējais, vissmagākais, bijis pirms trim gadiem. Brīžiem lies, ka šoreiz būs cauri. Jevģēnijai pašai vismokošākās šķitušas naktis, kad Pētera vaidi viņas sirdi vilkuši ārā no krūtīm. Visu to dzirdēt, redzēt un nespēt palīdzēt, bijis neizturami. Pēc nomodā pavadītām naktīm, dienas pagāja strādājot aptiekā. Viņa centās būt tāda pati kā vienmēr — jautra, smaidīga, dzīvespriecīga... Un aptiekas apmeklētāji nenojauta, kāda bēda plosa Jevģēnijas dvēseli, ar cik lielu sāpi viņa dzīvo. Pateicoties Jevģēnijas gādīgajām rokām, arī šoreiz Pēteris pamazām atlabst. Ar pielāgota rīka palīdzību staigā pa istabu, iziet ārā, runā, pats var paēst. Jā, par to vēl tagad grūti runāt bez asaru piegāšanās. Jevģēnijas kundze vispirms nemanāmi nopūšas, tad pasmaida savu labsirdīgo smaidu, sak, paldies Dievam, nu beidzot var vieglāk uzelpot... Un mēs pievērsamies senu dienu fotogrāfijām. Viņa rāda atestātu par Asū-

● Jevģēnijas kundze ir laimīga par tādu likteņa pavērsienu — viņai patīk aptiekāres darbs, patīk strādāt ar cilvēkiem.

nes septiņgadīgās skolas beigšanu un piebilst:

— Nejausi gadījās pa rokai. Palūkojies, kā es mācījos! Biju gandrīz teicamniece. Tikpat labi pabeidzu arī Dagdas vidusskolu. Taču, jāatzīst, — brālis Arvīds tomēr mācījās vēl labāk. Viņš vidusskolu pabeidza ar medaļu. Atceroties bijušo, gribas iesaukties — ak, cik sen viss tas bija! Bet iekšā, gluži pretējas izjūtas, liekas, ka nupat vēl biju maza meitene un mācījos skolā.

Likteņa pavērsiens

Jevģēnijas Boreiko dzimtas mājas — Krāslavas rajona Asūnes pagastā. Ļoti skaista, upēm, ezeriem bagāta vieta. Bet visapkārt, kur tikai slid skatiens, meži un meži vien. Sādzā dzīvoja tikai latvieši. Bet desmit kilometru attālumā — Baltkrievijas robeža. Jevģēnijas tēvam piederēja 25 hektāri zemes. Līdz Asūnes pamatskolai bija četri kilometri, līdz Dagdas vidusskolai — 12. Dagdā pie tantes viņa irēja gultasvietu. Turpat dzīvoja arī gados vecāki skolēni. Izveidojās jautra kompānija.

Māja atradusies Dagdas ezera krastā, un jaunatne te rīkojusi tādas lustes, ka reizēm mājas jumts līgojies. Skolas gados Jevģēnija aizrāvās ar māksliniecisko pašdarbību, teātra spēlēšanu, viņai bija labi vokālie dotumi, tāpēc bija cieši apņēmusies kļūt par aktrisi. Taču dzīvē ne vienmēr notiek tā, kā iecerēts. Tajā gadā, kā par spīti, teātra fakultātē netika uzņemti studenti. Mocīja neziņa, ko darīt tālāk — gaidīt gadu vai stāties citā skolā. Tā pagāja septembris. Visās skolās jau bija nokomplektētas grupas. Pēdējā brīdī viņa uzzināja, ka ar 1. oktobri vēl uzņem studentus farmaceitu fakultātē, kas tikko nodibināta pie Medicīnas institūta. Citas izejas nebija, un Jevģēnijas kundze iestājās tajā. Pēc trim gadiem viņa skolu pabe-

dza, ieguva vecākā provizora specialitāti un ir ļoti gandarīta par tādu likteņa pavērsienu. Bet dziesma? Tā vienmēr ir līdzās — gan priekos, gan bēdās, palīdz ieraudzīt gaismas stariņu arī aiz melna mākoņa maliņas.

Dagdas vidusskolas laikos pie Jevģēnijas kundzes atnāca arī pirmā un... vienīgā mīlestība. Viņas nākamais vīrs — Pēteris Boreiko — Dagdas vidusskolā mācījās klasi augstāk. Abi viņi bija no Asūnes pagasta, kaimiņi. Jevģēnija atzinās, ka jaunībā daudzi puisi metuši acis uz viņas pusi, taču viņai vienmēr gribējies būt kopā tikai ar Pēteri. Taču ar precībām neesot steigušies. Pats svarīgākais bijis iegūt labu izglītību. Viņi apprecējās tikai 1957. gada 23. jūnijā, kad Pēteris jau bija pabeidzis Latvijas Lauksaimniecības akadēmiju, bet Jevģēnija gadu nostrādājusi Preiļu aptiekā.

Atmiņas, kuras neskar laika zobs

Neaizmirsīsim, ka tam visam pa vidu plosījās karš, kam sekoja sarkanais terors un represijas. Krāslavas puse tajos laikos izcēlās ar lielām partizānu aktivitātēm. Katru nakti kaut kas dega. Bet no rīta partizāniem pa pēdām nāca miliči, rīkoja kratīšanas. Nekad nevarēja paredzēt, kas notiks jau pēc mirkļa. Cilvēka dzīvība nebija plika graša vērtā. Jevģēnijas kundze līdz šim brīdim atceras mātes izmisuma pilno skatienu, tēva satraukto balsi, kad viņš no rīta klusitēm viņai pavēstīja, ka pa nakti rījā atkal kāds esot gulējies. Kā rīkoties bija nabaga cilvēkam, dzīvojot krustceļos starp divām varām? Partizāni pieprasīja ēdamo un naktsmītni, varas pārstāvji aizliedza jebkurus kontaktus ar viņiem. Jevģēnijas kundzes ģimene bija pieskaitīta kulaku kārtai un ierakstīta «melnajos» sarakstos. Taču pasaule ne jau bez la-

biem ļaudīm. Atradās kāds, kas aizlika labu vārdu, un viņi palika Latvijā. Bet Pētera Boreiko četri brālēni negribēja dienēt krievu armijā, aizgāja mežā un no turienes, kā mācēdami, cīnījās pret padomju varu. Protams, miliči viņus izdabāja laukā no meža... tikai mirušus. Pēc tam sakropļotus, kailus sasnieda pie Asūnes pamatskolas, tā sakot, vispārīgi apskatīšanai. Jevģēnijas kundze neslēpj, ka šis baisais skats vēl līdz šim brīdim stāv viņas acu priekšā, bet sirds saņņaudzas sāpēs, kad viņa aizbrauc apkopt kapu kopīņas. Viņiem taču bija tikai 18, 25 gadi!

Uz Preiļiem atbraukusi tikai pamācīties...

Ar to strādāšanu Preiļos bez kurioza neiztika. Protams, pēc studiju laikiem Rīgā, Jevģēnijai vairs negribējās atgriezties Latgalē. Viņa par nākamo darba vietu izvēlējās Pļaviņas. Taču prātiņa esot pietrūcis saprast, ka Pļaviņu aptieka pakļaujas Daugavpils aptieku pārvaldei. Tātad no Latgales prom nekur nebija tikusi. Bet, kad viņa aizbrauca uz Daugavpili pēc norīkojuma, saruna bija īsa — viņas priekšā nolika karti un aicināja izvēlēties citu darba vietu. Jevģēnija klusībā nolēma — kas būs, tas būs — rādīs to lielāko riņķīti. Kā izrādījās vēlāk, tie bija Preiļi. Protams, uz Preiļiem viņa negribēja. Taču priekšniecība bija nepielūdzama: «Aizbrauksi, pamācīsies, tad pēc diviem gadiem varēsi strādāt, kur vien gribēsi.»

Preiļos Jevģēnijas kundze ieradās 1956. gada 18. augustā. Pilsētā, it kā juzdama nicinošo attieksmi, viņu uzņēma visai savdabīgi. Tikko meitene bija izkāpusi no autobusa un palūkojusies visapkārt, kā garām braucošā automašīna viņu nolēja ar dubļainu ūdeni no galvas līdz kājām. Viņa rakstī-

ja mātei vēstuli: «Brauc ātrāk, pakskaties, kur esmu nokļuvusi! Pie mums skaista daba, ezeri, bet te purvs, pilsēta — bedrē. Bet ielās — vieni piedzērušies vīrieši garām bārdām. Līdz dzimšanas dienai (28. augusts) nenodzīvošu...» Taču gāja laiks un viss nostājās savās vietās. Jevģēnija ātri sadraudzējās, iedzīvojās kolektīvā. Aptiekā tolaik strādāja sešas darbinieces. Visas gados jaunas. Dažkārt jautrība sīta tādu vilni, ka aptiekas vadītāji Visockai jaunietes nācās apsaukt. Jevģēnijai, savukārt, patika vadītājas prasīgums — disciplīnas, kārtības mīlestība. Viņa mācīja, ka zāļu pudelītēm vienmēr jābūt noliktām noteiktā vietā ar etiķeti uz priekšu. Pie tam jāpierod tā strādāt, lai aizvērtām acīm vai naktī bez pūlēm varētu atrast vajadzīgās zāles. Tajos laikos svarīga prasība bija balta cepurīte un halātiņš. Aptiekā Jevģēnijas kundze pildīja vecākās provizores pienākumus. Viņai vajadzēja apsekot rajona aptiekas, veikt tajās revīzijas. Aptiekas darbinieces bija izveidojušas savu vokālo ansambli. Priekam un jautrībai nebija robežu.

Tā pamazām vien Jevģēnijas kundze iedzīvojās Preiļos. Prom tā arī neaizbrauca. Nu sevi sauc par preiļieti, mil šo pilsētu un saka, ka nevēlētos dzīvot nekur citur. Te, Preiļu kapos, atdusas viņas vecāki, te pasaulē nākuši dēli — Ilmārs un Ainis. Nu abi pabeiguši augstskolas. Boreiko ģimenes jaunāko atvasiņu — Ilvijas, Zanes, Ilvara un Riharda balsis katru vasaru ir pieskandinājušas vecvecāku māju, bet vecmāmiņai bijī vairāk rūpestu...

Nodzīvots dziesmots mūžs

— Tā par savu dzīvi saka pati Jevģēnijas kundze. Viņa atzīst, ka bez dziesmas nevarot dzīvot ne mirkli, tā viņai esot nepieciešama kā dieniskā maize. Viss viņas mūžs bijis dziesmām pieskandināts: dziedot — augusi, dziedot — strādājusi, dziedot — dzīvojusi...

Jau desmit gadus Jevģēnijas kundze dzied baznīcas korī, 18 — folkloras ansambli «Jumaleņa». «Jumaleņa» sastāvā vairākkārt koncertēts Siguldā, dziedāts festivālā «Baltika», Krasnojarskā un daudz kur citur. Agrākos laikos kopā ar Pēteri dziedājusi Preiļu rajona jauktajā korī. Abi piedalījušies Dziesmu svētkos Rīgā. Kad devušies uz mēģinājumiem vai koncertturnejā, kaimiņi nopakaļ smīnējuši — šiem cilvēkiem nav darba, ko darīt. Reizēm nācās būt prom no mājām nedēļu un vairāk. Un bija vienalga, kas pa to laiku notiek mājās. Taču agrāk vai vēlāk tomēr bija jāatgriežas. Jau tuvojoties Preiļiem, dūša sāka sašļukt, pacīlātais noskaņojums bojājies — dārzi jāravē, gurķi jāšāla, ievārījums jāvāra...

Prāvesta Juliana Začesta atmiņas par dzīvi un darbību Līvānu draudzē

Nobeigums. Sākums 13. jūlija numurā.

Kardināls Vaivods man reiz stāstīja, ka manai nāksanai kalpot uz Līvāniem PSRS valdības Reliģisko lietu pilnvarotais un līdz ar viņu arī čekisti piekrita ļoti viegli un ar prieku. Es drīz vien šo «vieglumu un prieku» atšifrēju. Draudzes dzīvojamā mājā priesterim bija ierādīta viena istaba un ķēķis. Kalpotājus nevarēja ņemt līdzī. Man tādu arī nebija, jo iepriekšējos gados pie manis dzīvoja mana māte, bet viņa 1963. gada Ziemassvētkos Rēzeknē nomira. Tā uz Līvāniem man vajadzēja braukt bez mātes. Tad drīz vien uzzināju, ka aiz dēļu sienas, kas savienoja manu un blakus dzīvokli, ir čekas dzīvoklis un čekisti tur ir ievietojusi savus aģentus. Telefona šajā mājā nebija, bet čekas dzīvoklī bija ievietota rācija, un aģents varēja ziņot izspiegošanas materiālus. Mani iznīgoja ne tikai šeit Līvānos, bet arī katrā braucienā varēju vērot sev nozīmēto «sargeņģeli». Vai tas bija ar autobusu vai vilcienu — «sargeņģelis» bija klāt. Daži tā ļoti nemākulīgi šo uzdevumu pildīja. Ateros — braucu ar vilcienu no Līvāniem pie brāļa Franča uz Lielvārdi. Spiegam laikam bija pateikts, ka braucu uz Rīgu. Kad es kāpu no vilciena viņš man pakaļ, gandrīz aiz rokas turēdams, sauca: «Vai tad uz Rīgu nebrauksiet?!»

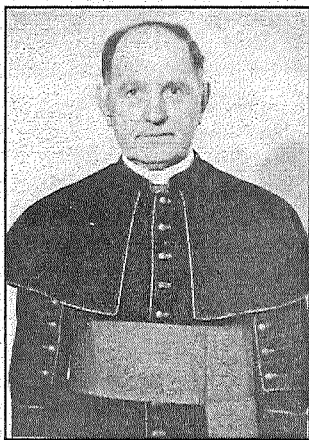
Spiegi mainījās — no Lielvārdes, kad braucu ar autobusu, līdz Plaviņām pavadīja viens, tad Krustpili pārņēma cits. Mans spiegs aiz sienas — Bērslaps, bija ļoti aktīvs: zem grīdas no sava dzīvokļa ņāka alu uz manu dzīvokli, lai mani noklausītos. Un krāsnijs pārsita iekšējo sienu, tā, lai es kurinot sildītu arī viņa dzīvokli. Krāsnijs bija jau agrāk būvētas un apsildīja kā to telpu, kur es dzīvoju, tā arī otru — pretējā pusē.

Šī gada 25. jūnijā visa Līvānu Romas katoļu Svētā Miķeļa draudze sēroja, pavadot savu uzticamo mācītāju — JULIANU ZAČESTU uz mūža mājām.

1999. gada maijā novadpētniecības projekta ietvaros Līvānu draudzes prāvests piekrita uzrakstīt atmiņas par savu dzīvi un darbību Līvānu draudzē. Šis ir piemērotākais laiks, lai ar savām atmiņām priesteris varētu vēlreiz uzrunāt savu draudzi.

Atmiņām ir liela novadpētnieciskā vērtība, kas raksturo konkrētu laika posmu mūsu novada un visas Latvijas vēsturē.

Pierakstītajās atmiņās nav veiktas nekādas izmaiņas, jo tieši tā atklājas mūsu priestera būtība — nekādas gaušanās par grūto dzīvi, cietumu un kara noietni, bet tikai neizmērojama mīlestība uz Dievu, Romas Katoļu baznīcu, savu draudzi un cilvēkiem kopumā.

Pēc tam divas ielaušanās dzīvoklī — zem zagļu maskas notika mana dzīvokļa kratīšana. Bija jūlija pēdējā svētdiena 1981. vai 1982. gadā, biju izsludinājis kapusvētkus uz Līvānu draudzes kapiem plkst.15.00 un uz Veiguru kapiem plkst.17.00 — tātad es projām no mājām vismaz uz trijām stundām. Bet Dieva apredzībai savi ceļi. Kad čekisti zem zagļu maskas šeit sanāca, Bērslapu nolika novērot apkārtni, —vai kāds nenāk, un paši sāka strādāt. Tanī svētdienā, kad es noturējis kapu svētkus uz draudzes kapiem, bija atlicis mazliet vairāk laika, un es no draudzes kapiem nebraucu pa taisno uz Veiguriem (kā parasti mēdzu darīt), bet, iekšējās balss mudināts, atbraucu uz pilsētu, lai uz mirkli ieskrietu dzīvoklī. Kad gāju pie dzīvokļa, atklāju, ka verandas ārējās durvis bija vaļā un upes malā redzēju aizskrienam divus vīriešus. Ienākot verandā, redzēju nosviestu savu melno cepuri un uzlauztas visas durvis. Bija mēģināts lauzt arī logu no verandas uz dzīvokli. Pēc apmēram desmit minūtēm atbrauca priesteris Pēteris Liepnieks, kurš bija ieradies Līvānos apciemot savu māsu Annu. Es viņu palūdzu, lai viņš padežūrē uzlauztajā dzīvoklī, kamēr es noturu kapusvētkus Veiguros. Viņš

piekrita. Es vēl aizskrēju pie telefona, lai piezvanītu milicijai. Milicis man atbildēja krievu valodā, ka jums ir svētdiena — brīvdiena, arī mums tagad ir svētdiena un ir brīvdiena. Es neielaidos tālākos disputos, braucu turēt kapusvētkus. Bet vakarā tomēr no milicijas atbrauca apskatīt dzīvokli, un zīmīgi bija tas, ka milicis mani bāra, ka es tik stipri aizslēdzu durvis, ka tā taču nevar atvērt un tāpēc tik ļoti jālauž. Vēlāk dabūju zināt, ka milicis paskaidrojis savam draugam: «Nu ko mēs tur varam darīt — atbrauca no Rīgas un mums pavēlēja klusēt — viņiem jārevidē mācītāja dzīvoklis.»

Vēl bija sīkas zādzības dzīvoklī — ielauzoties caur logu un uzlauzot rakstāmgalda atvilknes. Es domāju, ka viss tas tikai tā — spēlēšanai uz nerviem. Bet spiegi aiz sienas, kad jautāju, kas noticis, atbildēja, ka neesot neko ne manījuši ne dzirdējuši. Jā — dzīvi nedzīvo, bet tēlo.

Septiņdesmitajos gados bieži baznīcai izsita ar akmeņiem logus. Kādreiz noķērām tos puīšļus — pasauccam vecākus — bet tie tā savādi atbild: «Tagad tādi laiki, lai bērni spēlējas...». Visus šos postījumus nācās remontēt pašu spēkiem un pašu līdzekļiem.

Līvānu draudze ir liela. Cilvēki, kuri savā ticības pār-

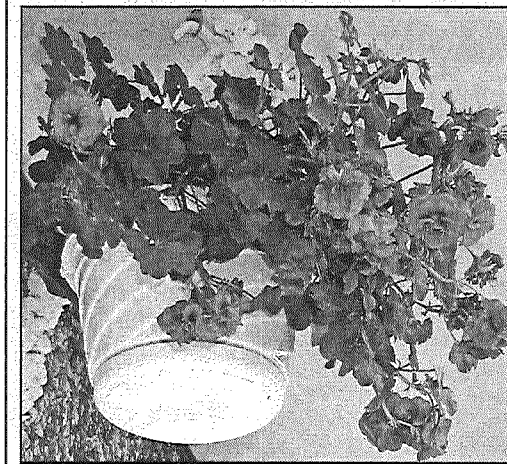
liecībā ir apzinīgi, ļoti cenšas izpildīt savas ticības pienākumus — it īpaši svētdienās piedalīties Sv.Misē. Komunistu laikos, kad kursēja autobusi izdevīgākos laikos, cilvēki viegli varēja nokļūt baznīcā un vēlāk aizbraukt mājās. Bet pašlaik (kā esmu runājis ar cilvēkiem) autobusu reisi ir salikti tā, ka, ka nevis dod iespēju piedalīties Sv.Misē, bet attur. Kā par spīti — autobuss brauc tad, kad baznīcā dievkalpojums ir jau pusē un atgriežas, kad dievkalpojums vēl nav beidzies. Mūsu baznīcā — Līvānos — svētdienās Sv.Mise ir plkst. 9.00 un plkst. 12.00 — tā tas ir bijis visus 34 gadus. Ticīgie draudzes locekļi ar prieku turas pie savas baznīcas.

Tā — esmu pieskāries dažiem notikumiem Līvānu draudzē. Dieva apredzība mani vadījusi ne tikai šos 34 gadus, bet visā dzīvē. Pēc dažiem mēnešiem man būs pilni 85 gadi. Kā tie nodzīvoti? Mana atbilde:

- a) bez slimības lapas;
- b) bez atvaļinājuma;
- c) bez finansiāla atalgojuma (algas);
- d) bez pensijas (neesmu meklējis).

Jautāsi — no kā tad dzīvot? Varu apgalvot un apliecināt — Dievs gādās! Dieva apredzība ir ļoti skaista. Ticiet Dieva gādībai par cilvēkiem, jo Dievs cilvēkus mīl.

Skaistules pelargonijas jūsu balkonā un apstādījumos

Vērojot ārzemju žurnālus, sajūsmināties par krāšņajiem balkoniem, lodžijām un apstādījumiem, kur visās varavīksnes krāsās rotājas čaklās ziedētās pelargonijas. Mūsu vecmāmiņu iecienītās puķes tagad iespējams izvēlēties pēc sirds patikas — pildītiem ziediem un tādiem, kas līdzinās zvaigznītēm, nokarenās un krūmveida, vienkrāsainām lapām un raibām. Pelargonijas lieliski izdaiļos jūsu puķu dobes, balkononus, lodžijas un, ticiet, piesaistīs visu garāmgājēju skatus.

Nokarenās pelargonijas

Par vienu no ekskluzīvākajām Rietumeiropā pēdējos gados uzskatīja šķirni 'Tomcat' ar bordo krāsas ziediem. Tagad tai piepulcējusies jaunizveidotā 'Tomgirl' ar pildītiem un gandrīz melniem ziediem, ir čakla ziedētāja un veido kompaktu, ļoti kuplu augumu.

Jauna un perspektīva ir šķirne 'Happy Face', stipri zarojas, ar to ātri var noaudzēt visu balkonu. Ļoti grezna ir šķirne 'Red Sybil', ko tagad papildina 'Blue Sybil', kuras violetie ziediņi atgādina mazas rozītes.

Zonālās pelargonijas

Kopš vecmāmiņu laikiem audzētās ģerānijas, kas, krietni pastīdējūšas, aizņēma visu logu tagad aizstāj zema auguma pelargoniju šķirnes. Atkal cieņā arī vidēja un liela auguma (40 – 80 cm) pelargonijas. Telpās, balkonos un puķu podos pie mājas iesaka stādīt tādas šķirnes kā, piemēram, 'Victor' (lielām, spilgti sarkanām ziedkopām), 'Osna Salmon' (veido lielas sārtas ziedu bumbas).

Īpaša ir spēcīgi augošo pelargoniju grupa 'Antik' — kupli zarotas, ilgi un bagātīgi ziedošas. Tās var audzēt kā krūmu, tā piramīdas formā vai arī apaudzēt veselu sienu (regulāri piesienot dzinumus pie režģa, sieta vai cita balsta).

Neparastas ir 'Fireworks' sērijas pelargonijas, ko selekcionāri jau nodēvējuši par «salūtu jaunajam gadsimtam», jo šīm šķirnēm ir interesantas, košas lapas un salūta zvaigznītēm līdzīgi ziedi. Šos augus vislabāk stādīt lielos ziedu traukos.

Padomi audzētājiem

✓ Pelargoniju audzēšanai nepieciešama irdeņa, ūdenscaurlaidīga, humusvielām bagāta augsne ar pH 6 reakciju. Pirms stādīšanas kastēs uz balkona vai lodžijas kūdras substrātam noteikti jāpievieno 1/4 — 1/5 māla.

✓ Veģetācijas periodā augi regulāri jālaista, vislabāk no rītiem, bet karstā laikā arī vakarā. Gana labi aug arī ēnainās vietās, pacieš lietu un vēju.

✓ Reizi nedēļā augi jāpiebaro ar šķidro pilnmēslojumu. Tā kā pelargonijas ir prasīgas pēc fosfora, var lietot VITO-3.

✓ Gan balkona kastēs, gan lielos ziedu traukos augsne regulāri jāirdina — substrātam jābūt «elpojošam», lai augs spētu uzņemt barības vielas un nesāktu nīkuļot.

✓ Lai pagarinātu ziedēšanu, lielziedu un joslu pelargonijām jānovāc vecie ziedi. Efeļveida der saīsināt dzinumus — augs kļūs kuplāks un izskatīgāks.

Pēc Latvijas preses materiāliem sagatavoja L.Kirillova

Uzsākts Latvijas foto materiālu apzināšanas un saglabāšanas projekts

Lai glābtu pēdējo divu gadsimtu laikā Latvijā radītos foto materiālus, kuri nenovērtēti iet bojā, nekustamo īpašumu kompānija «Latio» sadarbībā ar Kultūras ministriju un Latvijas Fotogrāfijas muzeju uzsāk Latvijas fotomākslas vērtību apzināšanas un saglabāšanas projektu, kurš ilgs līdz pat rudenim un noslēgsies ar fotoizstādi Melngalvju namā un tradicionālā «Latio» ikgadējā kalendāra izdošanu.

Fotomākslai ir būtiska loma Latvijas kultūrā, — tā ir baudāma ne tikai no mākslinieciskā viedokļa, jo fotogrāfija vēstī arī par tā laika politiski vēsturisko situāciju, sabiedrības kultūras un etnogrāfijas iezīmēm. Ir svarīgi rūpēties par kultūras vērtību saglabāšanu un to pēctecību, kas ir viens no nācijas iden-

titātes un pašapziņas veidošanas pamatelementiem.

Aizsāktā projekta ietvaros sabiedrība tiek aicināta apzināt foto materiālus, īpaši senās stikla plates (foto plates) ar negatīviem, kas pagājušā gadsimta sākumā kalpoja par izejmateriālu fotogrāfijas radīšanai. Mūsdienās tās bieži vien nenovērtētas mētājas māju bēniņos vai šķūnīšos, kā rezultātā daudzi materiāli un laikmeta liecības jau aizgājušas nebūtībā. Tomēr daļu no mūsu pagājušā gadsimta sākuma vēstures un foto vēstures vēl ir iespējams izglābt.

«Nereti nākas dzirdēt stāstus, ka cilvēki, mantojot īpašumus, kuros kādreiz dzīvojuši fotogrāfi, atrod senas foto lietas, bet, neapzinoties to kultūrvēsturisko vērtību, foto materiālus kā nevaja-

dzīgus krāmus aizved uz izgāztuvēm. Tāpēc mēs aicinām cilvēkus apzināt un saglabāt fotogrāfijas un foto piederumus,» aicina nekustamo īpašumu kompānijas «Latio» direktors Edgars Šins.

Šajā gadījumā fotomākslai kā nozīmīgai Latvijas kultūras sastāvdaļai ir nepieciešams atbalsts, palīdzot apzināt foto vecmeistaru darbus, kas glabājas sliktos apstākļos un kurus būtu vērts nevis turēt zem pūra, bet izstādīt kvalitatīvi atbilstošā visiem pieejamā vietā — muzejā. Tāpēc Latvijas iedzīvotāji šovasar tiek aicināti informēt Latvijas Fotogrāfijas muzeju par veco foto materiālu, t.i. 19., 20. gadsimta fotogrāfiju, foto plašu u.c. esamību visā Latvijā, ziņojot par at-

radumu Latvijas Fotogrāfi-

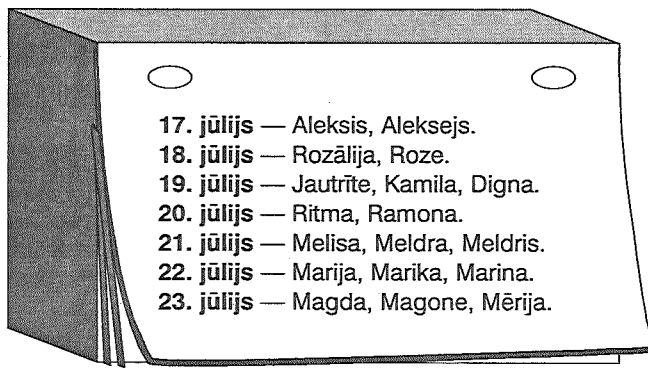
jas muzeja pārstāvim, foto vēsturiskam Pēterim Korsakam pa tālruni 7221922 vai e-pastu foto.latio@inbox.lv.

Foto vērtību saglabāšanas akcijas ietvaros SIA «Latio» šogad arī turpina iepriekšējā gadā iesāktu tradīciju izdot kalendāru nākamajam, 2005. gadam, kurš sastāvētu no šajā vasarā atrastajiem un izglābtajiem fotomākslas šedevriem.

Kalendārs, kas kļūst par pamanāmu notikumu Latvijas fotodzīvē, tiek veidots atbilstoši latviešu tautas kultūras vērtībām un vēsturiskajām tradīcijām. Šogad kalendārs ietvers labāko Latvijas vecmeistaru fotogrāfijas, kas raksturo nācijas mentalitāti un dzīves ziņu.

V.Deksnis,
«PRAE Sabiedriskās attiecības» projektu vadītājs

APSVEIKUMS, VESELĪBA

Audz laimīgs, mazais!

11. jūlijā, svētdienā, ziedošajā pasaulē ienākot, ar savu piedzimšanu māmiņu **Veroniku Samsonovu** iepriecināja mazs puisītis. Lai gan ne māmiņa, ne tētis **Guntars** iepriekš nebija centušies noskaidrot gaidāmā bērniņa dzimumu, mājinieki bijuši pārliecināti, ka piedzims dēls. Tā arī noticis. Nu tētīm pēc gadiem būs palīgs zemnieku saimniecības kopšanā. Veronika domā, ka dēliņu varētu saukt par Tomu, taču vārdiņa galīgā saskaņošana notiks, kad abi atgriezīsies no slimnīcas mājās.

Mazo brāļuku ļoti gaida vecākā māsa. Viktorijai jau ir 12 gadi, un meitene solās būt lielākā palīdzē māmiņai. Par puisīša piedzimšanu priecājas vecvecāki — Inārai un Jānim tas ir pirmais mazdēliņš, bet vecmammai Skaidrītei — trešais.

Māmiņa vēlēja savam dēliņam stipru veselību, būt labam dēlam saviem vecākiem, kā arī laimīgu un vieglu mūžu, jo viņš taču piedzima svētdienā.

Pētījums: smēķētāji mirst 10 gadus ātrāk

Smēķētāju paredzamais dzīves ilgums ir par 10 gadiem mazāks nekā nesmēķētāju dzīves ilgums, liecina apjomīga pētījuma dati.

Pētījuma rezultāti, kas publicēti Lielbritānijas izdevumā «British Medical Journal», tapuši 50 gadus ilgā laika posmā, apkopojot datus par 34 439 cilvēkiem.

Pētījums, kas sākās 1951. gadā, pirmo reizi apstiprināja saikni starp smēķēšanu un plaušu vēzi. Tas notika tieši pirms 50 gadiem. Tā dalībnieki bija ārsti, kas dzimuši starp 1900. un 1930. gadu. Pētījumu sākot, viņi aizpildīja anketu par saviem smēķēšanas paradumiem.

Secināts, ka nesmēķētāji vidēji nodzīvo 10 gadus ilgāk nekā tie, kas lielāko daļu dzīves smēķējuši. Smēķētāju iespēja nomirt pirms 70 gadu vecuma sasniegšanas bija vismaz divreiz lielāka nekā nesmēķētājiem. Vecuma grupā līdz 90 gadiem viņu mirstība bija trīs reizes lielāka.

Pētījumā arī secināts, ka tie, kas pārtrauca smēķēt līdz 30 gadu vecumam, dzīvoja tikpat ilgi, cik nesmēķētāji. 40 gadu vecumā smēķēšanu pārtraukušie dzīvoja tikai gadu mazāk nekā nesmēķētāji, 50 gadu vecumā pārtraukušie vidēji pievienoja savai dzīvei sešus gadus.

Bērnam ir dzirdes traucējumi: bēgt vai cīnīties?

Bērnam ir dzirdes traucējumi. Vecākiem tas vienmēr ir liels psiholoģisks trieciens, ar kuru satoroties, viņi mēdz rīkoties šādi. Vieni cīnās — konstatējas ar ārstu, pacietīgi un atļaidīgi strādā bērna attīstības labā. Otri, nespēdami ticēt notikušajam, cenšas no problēmas aizbēgt, ignorē problēmu un cer, ka bērns vienkārti tāpat paliks laimīgs un līdz ar to iespējas bērnim iekļauties apkārtējā pasaulē, vai nē.

Latvijas Bērnu dzirdes centra vadītāja **Sandra Kuške** atzina, ka bērnam ir dzirdes traucējumi un kā vecākiem vajadzētu rīkoties, pamatot kādas no šīm pazīmēm.

Kas liecina par to, ka bērnam ir dzirdes traucējumi?

Pirmās pazīmes ir pamanāmas tā saucamo riska faktoru veidā, kurus var konstatēt vēl grūtniecības laikā, kad bērns ir mammai zem sirds. Ārsts pārbaudes laikā var konstatēt t.s. skābekļa trūkumu auglī, kas ir viens no riska faktoriem dzirdes traucējumiem. Šādā gadījumā bērnu pēc piedzimšanas būtu rūpīgi jāpārbauda.

Neilgi pēc piedzimšanas par aizdomīgu pazīmi uzskatāms tas, ka bērniņš nereaģē uz mātes balsi. Tā kā jau no 21. grūtniecības nedēļas bērns spēj saklausīt mātes balsi, tad tā ir pirmā saskaņa, ko viņš atpazīst. Bērniņš uz to reaģē ar smaidi-

šanu, acu mirkšķināšanu, rociņu, kājiņu kustībām. Tas liecina, ka bērna dzirdes funkcija ir saglabāta un parasti saskaņas avotiem. Savukārt gadījumā, ja bērns nereaģē uz mammas runāšanu, mantiņu radītājiem un citiem sadzīves troksņiem — tas liecina, ka ar bērna dzirdi varētu kaut kas nebūt kārtībā un vecākiem būtu jāvērsas pie ārsta.

Vēlākais brīdis, kad tiek konstatētas dzirdes traucējumu pazīmes, ir laikā, kad bērns valodai jābūt izveidotai, taču tās nav vai tās attīstība ir aizkavēta. Mūsu valoda ir spoguļis tam, kā mēs dzirdam. Tādēļ, ja bērns dzird slikti, viņa runā var izrūkt kādi atsevišķi burti — parasti nebalzīgie, kas ir klusi un satur maz skaņas enerģijas, vai arī šos vārdus bērns vienkārši nesaka. Par dzirdes traucējumiem var liecināt arī fakts, ka bērna valoda ir skopa — viņš atbild tikai ar frāzēm «jā», «nē», «gribu», «negribu», «nezinu» un nerunā plašos teikumus. Bērna runa izpaužas arī viņa rakstu valodā, piemēram, rakstot diktātus. Bērns, kurš nedzird tik labi kā pārējie, bieži vien diktātus raksta ļoti slikti.

Kā rīkoties, ja bērnam ir kāda no šīm pazīmēm?

Ja vecākiem ir radušās aizdomas par bērna dzirdi, vispirms ir jāvērsas pie sava ģimenes ārsta, kas izrakstīs nosūtījumu uz dzirdes pārbaudi, piemēram, Latvijas bērnu dzirdes centru. Ārsti pārbaudīs un noteiks, vai bērnam ir dzirdes traucējumi, kādā pa-

kāpē tie ir, un sniegs nepieciešamo palīdzību. Jo ātrāk dzirdes traucējumi tiek konstatēti, jo lielākas ir iespējas bērnam palīdzēt. Piemēram, kohleāra implantanti būtu jāpiešķir maziem pacientiem, jo tad ir lielākas izredzes, ka bērns ar implanta palīdzību iemācīsies dzirdēt un vēlāk arī runāt.

Bērns apgūst pasauli caur valodu. Tā sekmē viņa attīstību, tāpēc tik būtiski ir laicīgi konstatēt dzirdes problēmas. Vajdzirdīgam bērnam laicīgi tiks nodrošināts dzirdes aparāts. Vecāki apgūs zīmju valodu, kas palīdzēs viņiem komunicēt ar nedzirdīgu bērnu. Līdz ar to bērnam būs plašākas iespējas apgūt pasauli un attīstīties līdzīgi kā dzirdīgiem vienaudžiem. Nepareizs ir priekšstats, ka bērns, kas iemācās zīmju valodu, neiemācīsies runāt. Zīmju valoda attīsta bērna vārdu krājumu un izteikšanās spējas, kas ir ļoti vajadzīgas, pēc tam mācoties verbālo valodu.

Kā vecāki var palīdzēt bērnam ar dzirdes traucējumiem?

Vecāku loma bērnu valodas apgūvē ir ļoti liela. Praktiski visa pedagoģiskā veiksmīgā gulstas tieši uz tuvinieku pleciem, kam ir jāapbruņojas ar milzu pacietību un mīlestību, jo neviena tehniska ierīce nespēj bērnam dot tik daudz, cik vecāki.

Palīdzība izpaužas pacietīgā atkārtotā, runāšanā un bērna mācīšanā. Jāatceras, ka vajdzirdīgs bērns, saņemot dzirdes aparātu, ir jaundzimuša bērna dzirdes uztveres līmeni. Zidainis pirmās saskaņas sāk izpaust 6-9 mēnešu

vecumā. Tāpēc arī vajdzirdīga bērna vecākiem ir jāvelta 6-9 mēneši, līdz bērns sāks atdarināt, atpazīt skaņas. Turklāt mazam bērnam vārds ir jādzird apmēram 40 reizes, lai viņš to atcerētos un mēģinātu izrunāt pats, bet vajdzirdīgam bērnam ir vajadzīgas vismaz 100 reizes. Tikai pēc šāda ilgstoša treniņa bērns sāk saprast, ka vārds «mamma» apzīmē to mammu, kas viņam ir blakus, un tad mēģina šo vārdu izteikt. Pēc tam sākas periods, kad bērna teiktais ir nepārtraukti jālabo, lai viņš iemācītos vārdus izteikt pareizi, kas sākumā ir grūti viņa dzirdes defekta dēļ.

Ko var sagaidīt no bērna, kam ir dzirdes traucējumi?

Tas ir ļoti atkarīgs no dzirdes zuduma pakāpes, jo nedzirdīgs bērns ar vai bez dzirdes aparāta nevar iemācīties runāt, savukārt vajdzirdīgi bērni ar dzirdes aparātu var dzirdēt un runāt ļoti labi, un tādējādi neatšķirties no pārējiem dzirdes spēju ziņā. Tomēr bērna panākumi galvenokārt ir atkarīgi no viņa un vecāku gribasspēka un vēlmes, kas sākumā ir grūti viņa dzirdes zuduma pakāpes. Ir piemēri, kas apliecina, ka nedzirdīgs cilvēks studē, piesaka sevi darba tirgū un atrod darbu.

Svarīgi ir saprast, ka vajdzirdīgi un nedzirdīgi cilvēki ir tādi paši cilvēki kā citi sabiedrības locekļi, vienīgi viņu dzirdes spējas ir pavājinātas vai to nav, savukārt viņu roku plastika un vizuālās uztveres spējas ir apbrīnojamas. Tāpēc nav pamata viņus uzlūkot ar nožēlu.

HOROSKOPS NEDĒĻAI (19.07. - 25.07.)

Auns. Šonedēļ netrūks labu piedāvājumu un izredžu, taču, ja būs nepieciešams, mēcēsiet ziedot savas intereses citu labā. Ģimene pārāk uz jums paļausies un izmantos jūsu labo sirdi. Starp labiem draugiem var krāšņi uzplaukt mīlestība.

Vērsis. Jums netrūks spožu ideju, vienīgi var pietrūkt pacietības un čakluma. Lai arī jutīsiet, ka dzelzs jākal, kamēr karsta, daudz labprātāk gulēsiet, plāpēsiet ar draugiem. Savas ģimenes komforta dēļ būsiet gatavs uz varonardarbjiem. Brīvdienas gaidīsiet ar lielu nepacietību — atkal, lai zvilnētu, gulētu un plāpātu...

Dvīņi. No jebkuras dzīves situācijas mēcēsiet atrast izeju, jums būs veiksmnieka slava. Ap jums pulcēsies daudz cilvēku. Iepazīsieties ar kādu, ar kuru jums būs liela gadu starpība, taču tieši jūs interesēs netipiskas attiecības.

Vēzis. Iemācieties savā labā izmantot personiskos kontaktus, nevainieties likt lietā personisko šarmu. Vislabākie panākumi gaidāmi, ja līdz cilvēkus ietekmēsiet nemanāmi, pats paliekojot ēnā. Būsiet pedantisks, necietīsiet haosu, nekārtību, mājiniekiem būs grūti normāli dzīvot.

Lauva. Pēdējais laiks pabeigt, iesākt, salikt punktus uz i. Šonedēļ varat likt pamatus savai turpmākajai karjerai, bet nav ieteicams uzsākt neko jaunu. Attiecībā ar pretējo dzimumu būsiet pārāk uzbrūkošs, jūsu mīlestības apliecinājumi būs par karstu. Jūsu partneriem var pietrūkt brīvības un brīvās gribas iespēju.

Jaunava. Bieži vien nāksies atrast kompromisus, savas intereses pakārtot kolektīvajām. Kāda labvēļa sniegts padoms izglābs jūs no nopietnām nepatikšanām. Attiecībā būs nepieciešami daži uzlabojumi un pilnveidojumi. Jums jābūt gatavam piedāvāt jaunu modeli, kā arī jāmaina pašai attieksme pret kopdzīvi.

Svari. Plāni gūt peļņu uz citu rēķina neīstenosies, ātri varat nonākt tiesībsargājošo institūciju vai sava priekšnieka redzeslokā. Gribēsiet atālināties no ģimenes. Mīļotais jums pārmetīs bezatbildības sajūtu. Naudu tērēsiet viegli.

Skorpions. Jums viegli padosies sarežģītu, garlaicīgu, pat samezģlotu jautājumu atrisināšana. Iekustiniet kādu novārtā pamestu ideju, projektu. Kolektīvā jūs būsiet klusais dzirnejspēks. Varat nokļūt padomdevēja lomā, arī draugi jums var lūgt palīdzēt atrisināt attiecību sarežģījumus.

Strēlnieks. Mēģinot noturēties virsvadībā, jūs tikai iemantosiet vāju veselību un stresu. Atturieties no privātām sarunām darba vietā. Starp līdz šim pazīstamiem cilvēkiem atradīsies kāds, kurš būs labvēlīgi noskaņots atbalstīt kādu jūsu ideju, projektu. Fiziskās nodarbes jūs nomierinās un līdzsvaros.

Mežazis. Mēcēsiet izvairīties no mulcinošām un neskaidrām situācijām, kurās jūs neesat stāvokļa noteicējs. Piemērots laiks pārrunām par pāriešanu jaunā darbā. Mīļotais cilvēks būs labākais palīgs karjeras veidošanā.

Ūdensvīrs. Ap jums notiks daudz neskaidras un nesaprotamas lietas, var notikt dažādu apstākļu veiksmīga sakrītība, piepildīties neiespējamais. Jums būs izcilas komunikācijas spējas, pateicoties tām, izkulsieties no jebkuras situācijas.

Zivis. Jums būs vajadzīga apkārtējo ievērināšana un atzinība, bez sabiedrības novērtējuma jutīsieties nedrošas un nepārliecinātas. Ģimenē labām attiecībām traucēs jūsu tieksme komandēt visus un norādīt darāmo.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBA

RD Electronics
www.rde.lv

Preiļi,
Brīvības 2, t. 5381352
un visā Latvijā.

Speciālās cenas un jauna kredīta formula!

3

3% kredīta pirmā iemaksa

2

2 gadi kredīta termiņš

1

1,3% mēnesī

Starts
izdevīgiem pirkumiem!

Televizors CZ-21F102ZS 54cm
Ls 99,99
Ls 5,47*

Veļas mašīna S821
Ls 174,99
Ls 9,57*

Ledusskapis RT30
Ls 199,99
Ls 10,93*

Jasmuižas Romas katoļu draudze un prāvests O.Pujāts izsaka sirsnīgu pateicību Preiļu novada domei, deputātiem, Aizkalnes pagasta centra vadītājam V.Lukaševičai par finansiālo atbalstu un ieguldīto darbu baznīcas dārza fasādes remontā. Paldies strādniekiem par kārtīgi paveikto darbu. Lai Dieva svētība Jūsu labajiem darbiem!

INTERNETS.
VISI DATORPAKALPOJUMI.
KUR? Brīvības ielā 14, Preiļos.

Starptautiskās klases dziednieki ZIGFRĪDS LIEDE un SILVIJA PUMPURE dziedinām:
Visas kaites, kas saistītas ar cilvēka veselību, pēc speciāli sagatavotas programmas palīdzam atbrīvoties no dažādām atkarībām: alkohola, smēķēšanas, azartspēlēm, u.t.t. Palīdzam ģimenes problēmu risināšanā, iestrādājam programmu veiksmīgam biznesam. Strādājam pēc fotogrāfijas. Pieteikties pie dziedniekiem personīgi pa tālr. 9656936, 9644952. Pieņems Preiļos 23. jūlijā no 9.00 - 11.00 kultūras nama telpās.

Jēkabpils uzņēmums SIA «Tora Plus» pārdos un mainīs pret mazgātu un nemazgātu aitu vilnu segas, trikotāžu un dziļu, iepirks namazgātu vilnu. **20. jūlijā** Steķos 8.00, Rudzātos 8.30, Priekules 9.00, Preiļos 10.00, Riebiņos 11.00, Stabulniekos 11.30, Galēnos 12.00, Smelteros 12.30, Anspokos 13.00, Sutros 13.30. **21. jūlijā** Rožupē 8.00, Vanagos 8.30, Lielkursiņos 9.00, Upmalā 9.30, Pilišķās 10.00, Anspokos 10.30, Aizkalnē 11.00, Pelēcos 11.30, Arendolē 12.00, Sventos 12.30, Rimicānos 13.00. Tālr. 5232217, 9160433.

IEPĒRK zemes īpašumus, var būt ar lauku mājām, mežiem. Vēlams ūdeņu tuvumā. Tālr. 6294496.

Firma (licence 4-1411) Preiļos, Liepu ielas garāžā **ATSĀKA PIENĒM KRAŠAINOS METĀLLŪŽŅUS.** Tālr. 5321424 (vakaros), 6055575.

Uzņēmēj, 31. decembris nav aiz kalniem! Palīdzība reģistrācijai KOMERCREĢISTRĀ. Tālr. 5307056; 6162288.

SIA «AIB» pērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas. Samaksa tūlītēja. Tālr. 48-71185, 48-71804, 9478728, 9445135.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā. Samaksa tūlītēja. Tālr. 42807, 9161121.

RADI SAVU NOSKAŅU! **one** extremely mobile

LOGOTIPI			

MELODIJAS		ARĪ KĀ POLIFONISKĀS
Autobuss Debesīs: Tev nebija laika	113329841	
Benassi Bros & Dhany: Hit My Heart	113319841	
Metallica: Nothing Else Matters	113309841	
Dons&Lily: Once In My Lifetime	113229841	
Royal Gigolos: California Dreamin'	113209841	
Dons&Lily: Ja es būtu vējš	102349841	
Z-Scars: Varbūt	113169841	
Dzelzs Vilks: Lai arī tu būtu ar mani	113119841	
4. elements: Lietus tuknesī	113109841	
Tumsa: Dzīve kā košums	111429841	
Detlef: Stils nevainīgs	111419841	
Bomfunk MC's: Freestyler	3689841	
Titanic	10789841	
The Rasmus: Funeral Song	111319841	
George Michael: Flawless	113359841	
O-Zone: Dragostea Din Tei	107479841	
Usher feat. Lil' John & Ludacris: Yeah	104219841	
Carlsberg	85389841	
Britney Spears: Every Time	107569841	
Kelis: Trick Me	104269841	
Maroon 5: This Love	108779841	
Mortal Combat	88349841	
Benny Benassi: Satisfaction	60039841	
Alien Ant Farm: Smooth Criminal	10009841	
Tarkan: Dudu	83149841	
Postoi parovoz	5009841	
Sergey Shnurov: Iz filma "Bumer"	64009841	
Ruslana: Wild Dances	106269841	
Usher: Burn	108689841	

BILDES			

KĀ SAŅEMT LOGO, MELODIJU VAI BILDI Ls 0,35

- Uzraksti īsziņu ar kodu. Ja tev ir SIEMENS telefons, pievieno kodam burtu S (piemēram, 29841s).
- Nosūti to uz numuru LMT 9301002 vai TELE2 6000601.

DĀVANA DRAUGAM
Lai nosūtītu logo, melodiju vai bildi draugam, pēc koda pievieno atstarpī un drauga telefona numuru. Ja draugam ir SIEMENS, kodam pievieno S (piemēram, 29841s XXXXXXX).

NOKIA 1100, 2100, 3100 (tikai bildes), 3210, 3310, 3330, 3410, 3510 (tikai logo un bildes), 5110 (tikai logo), 5210, 5510, 6210, 6310, 6310i, 6510, 6610i (tikai logo un bildes), 7110 (tikai logo un melodijas), 8210, 8310, 8810, 8850, 8890

SIEMENS A50, A52, C45, S45, ME45, M50, MT50
Tikai logo un bildes: A55, A60, C55, C60, M55, S55, SL55

KĀ SAŅEMT POLIFONISKO MELODIJU Ls 0,59

Pārliecinies, vai tavam mobilajam telefonam ir aktivizēts GPRS. Šis pakalpojums ir pieejams LMT klientiem ar pastāvīgo pieslēgumu.

- Uzraksti īsziņu ar melodijas kodu, pievieno burtu P (piemēram, 3689841p).
- Nosūti to uz numuru LMT 9301002.

NOKIA 3100, 3200, 3300, 3510, 3510i, 3650, 5100, 6100, 6600, 6610, 6610i, 6800, 7210, 7250, 7250i, 7650

SIEMENS A60, C55, C60, MC60, M55, S55, SL55

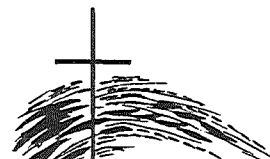
SAMSUNG C100, X100

KĀ AKTIVIZĒT GPRS?
Nosūti G burtu uz numuru 9319988, pēc tam:
• NOKIA telefoniem, sūti 8888 uz 9301002,
• SIEMENS telefoniem, sūti 9999 uz 9301002, ievadi PIN-kodu 0000.
Tas maksā Ls 0,35.

SIA «Pūdzi» pastāvīgi neierobežotā daudzumā PĒRK: **lapu koku taru:** garums 2,5; 5,0 m
φ 12-18 par 12,5 LVL m³
φ 18 par 14 LVL m³
Piegādes vietas: Preiļu raj., Rušonu pag., «Pūdzi», Rēzeknes raj., Malta.
mežus un cirsmas, palīdzam sakārtot dokumentus.
Ir iespējams pircēja transports.
Tālr. 9795364, 6741703, 8731063.

PĒRK cirsmas, mežus īpašumā un arī uz iztrādi.
Samaksa korekta.
Tālr. 9283663, 9285709.

Pastāvīgi iepērk apses zāgbaļķus
Ø no 25 cm — 40 cm
cena no 14-18 Ls/m³
A klase Ø no 40 cm — 70 cm
cena no 18-20 Ls/m³
Pircēja transports.
SIA «ANGRO»
T. 9454553; 9236083.

Nu, māmuliņ, kā plecu lakats
Tavs mūžs ir tapis noadīts...
Izsakām dziļu līdzjūtību skolotājam Jāzepam Skutelim, MĀTI mūžības ceļā pavadot.
Salas pamatskolas kolektīvs

Laikraksta redakcija atvainojas Salas pamatskolas kolektīvam un Jāzepam Skutelim par sagādātajam neērtībām, iepriekšējā laikrakstā pieļaujot kļūdu skolas nosaukumā.